

การศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาศักยภาพ

ผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ
ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

ฉบับสรุป

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

การศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาศักยภาพ

ผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ
ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

ฉบับสรุป

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

379.593

ส 691 ก

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

การศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนา
ศักยภาพผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์
การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)
ฉบับสรุป

กรุงเทพฯ : สกศ., 2564

126 หน้า

ISBN: 978-616-270-309-6

1. การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน
2. สถานการณ์โควิด-19
3. ชื่อเรื่อง

การศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
(COVID-19) ฉบับสรุป

สิ่งพิมพ์ สกศ.

อันดับที่ 46/2564

ISBN

978-616-270-309-6

พิมพ์ครั้งที่ 1

กันยายน 2564

จำนวนพิมพ์

3,000 เล่ม

ผู้พิมพ์เผยแพร่

กลุ่มพัฒนานโยบายด้านการเรียนรู้
สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

โทร. 0 2668 7123 ต่อ 2516, 2518 โทรสาร 0 2243 1129

Website : <http://www.onec.go.th>

พิมพ์ที่

บริษัท เอส. บี. เค. การพิมพ์ จำกัด

92/6 หมู่ 3 ตำบลบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี

จังหวัดสมุทรปราการ 10540

โทร. 0-2178-8794-5 โทรสาร 0-2178-8796

คำนำ

การจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นโจทย์ที่ทำให้การจัดการศึกษาในสถานการณ์ขณะนี้เป็นอย่างยิ่ง สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในฐานะหน่วยงานด้านนโยบาย แผน และวิจัยทางการศึกษาของประเทศ ตระหนักและเห็นความสำคัญในวิกฤตการณ์ทางการศึกษา จึงดำเนินการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เพื่อศึกษาลักษณะแนวทางการจัดการเรียนรู้ และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาขอขอบคุณผู้วิจัย รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒผล ผู้แทนสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ให้ข้อมูล ต่อการศึกษาวิจัยจนเสร็จเรียบร้อยตามวัตถุประสงค์ และขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดทำรายงานให้มีเนื้อหาที่ครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น สำนักงานฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานผลการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 สามารถเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องได้นำไปประยุกต์ออกแบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนและสถานศึกษาต่อไป

(นายอำนาจ วิชยานุวัติ)

เลขาธิการสภาการศึกษา

คำนำคณะผู้ศึกษา

สรุปผลการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เล่มนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอผลการศึกษาต่อผู้บริหาร ผู้สอน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คุณภาพ และประสิทธิผล

ข้อค้นพบสำคัญจากการศึกษาประกอบด้วยแนวทางการจัดการเรียนรู้ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ครอบคลุมลักษณะการเรียนรู้ที่โรงเรียนและการเรียนรู้ที่บ้าน จำนวน 4 ประเด็น ได้แก่ แนวทางการจัดการเรียนรู้ บทบาทผู้สอน การใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งผ่านการตรวจสอบโดยนำไปปฏิบัติในสถานการณ์จริงโดยผู้สอนที่ได้รับการฝึกอบรมการนำแนวทางการจัดการเรียนรู้ไปปฏิบัติเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

คณะผู้ศึกษาขอขอบพระคุณสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ ผู้บริหาร ผู้สอน ผู้เรียน และผู้ปกครองทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในด้านต่าง ๆ ในการศึกษาครั้งนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนได้มากพอสมควร

คณะผู้ศึกษา

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ความเป็นมา	1
วัตถุประสงค์การศึกษา	5
กรอบแนวคิดของการศึกษา	7
วิธีดำเนินการศึกษา	11
ผลการศึกษา	17
● ลักษณะการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)	18
● แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)	33
● ข้อเสนอการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)	51

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
● ผลการสังเคราะห์บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)	73
● ตกผลึกองค์ความรู้จากการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)	81
แนวปฏิบัติการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)	93
ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้	106
บรรณานุกรม	109
คณะผู้จัดทำ	117

ความเป็นมา

ความเป็นมา

สืบเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) นับตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2562 เป็นต้นมา ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนทั่วโลกทั้งการเปิดและปิดโรงเรียนการนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน และการพัฒนารูปแบบและวิธีการเรียนรู้ใหม่ ๆ เพื่อรองรับสถานการณ์ในบริบทพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคแตกต่างกันเพื่อแก้ไขปัญหาการหยุดชะงักด้านการเรียนรู้และป้องกันไม่ให้ผู้เรียนสูญเสียโอกาสทางการเรียนรู้เป็นระยะเวลานานเกินไป

สำหรับผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในประเทศไทยนั้น มีผลการศึกษาในรูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับการกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาและมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช (2564) พบผลกระทบทางบวกต่อการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา เช่น มีการปรับแผน การจัดการศึกษา ปรับวิธีการนิเทศ ติดตาม และการประเมินผล มีการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยเทคโนโลยีใหม่ ๆ ส่งผลให้ทั้งครูและผู้เรียนมีโอกาสได้พัฒนาการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีมากขึ้น เป็นต้น แต่สถานการณ์ดังกล่าวก็มีผลกระทบทางลบต่อผู้เรียนเช่นกัน เช่น ผู้เรียนได้รับการฝึกทักษะการปฏิบัติน้อยลงและไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน และเสียโอกาสในการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้

ภายนอกและการเรียนจากการปฏิบัติจริง ส่งผลให้คุณภาพการจัดการเรียนรู้ลดลง ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวทำให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ควรให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามที่หลักสูตรกำหนด ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับการส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

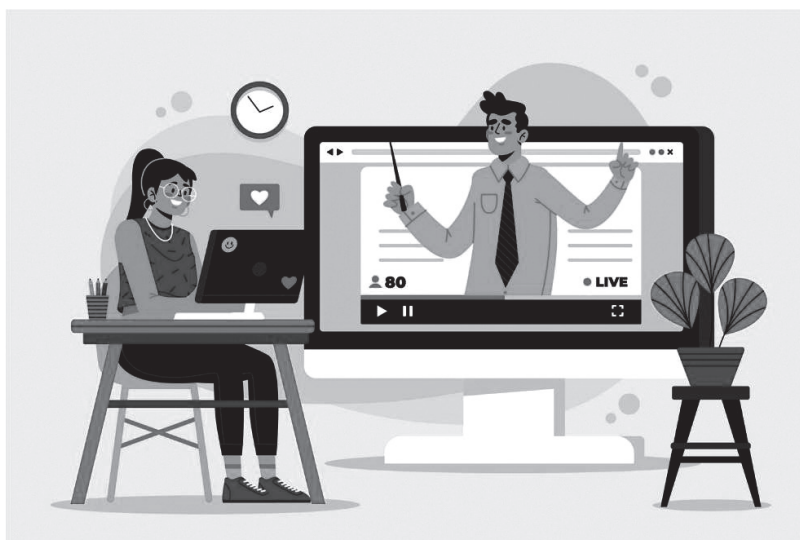

วัตถุประสงค์ของ การศึกษา

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาลักษณะการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนา ศักยภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)
2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนา ศักยภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อพัฒนา ศักยภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

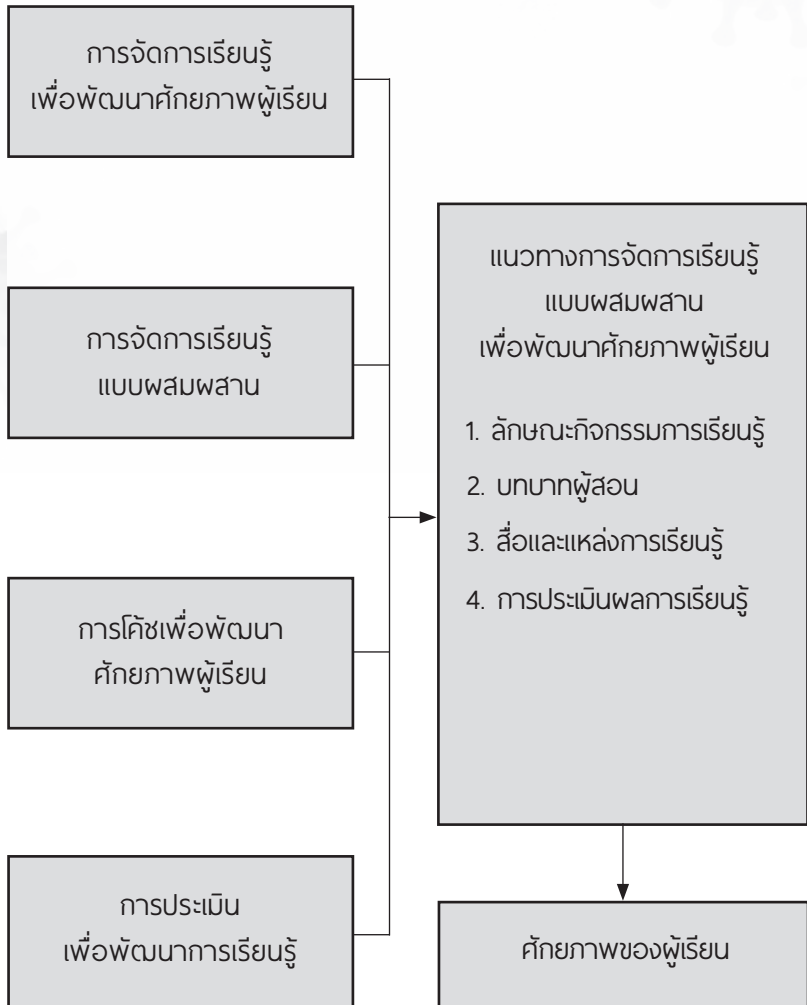

กรอบแนวคิดของ การศึกษา

กรอบแนวคิดของการศึกษา

สำหรับการศึกษานโยบายการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดพื้นที่ให้ผู้เรียนสร้างสรรค์นวัตกรรมผ่านการใช่วิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย แนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสานมีความหลากหลายของช่องทางและวิธีการเรียนรู้แต่มีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สูงสุด แนวคิดการโค้ชเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนที่เน้นบทบาทของผู้สอนในการกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้และกระบวนการคิดของตนเองในการเรียนรู้ และแนวคิดการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนซึ่งเป็นการประเมินที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนมาใช้เป็นแนวคิดหลักสำหรับการสังเคราะห์เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานภายใต้บริบทการจัดการเรียนรู้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) แสดงแผนภาพกรอบแนวคิดของการศึกษาได้ ดังนี้

แผนภาพ กรอบแนวคิดของการศึกษา

วิธีดำเนิน การศึกษา

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนา ศักยภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ดำเนินการพัฒนา โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนา ศักยภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนา ศักยภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) เพื่อสังเคราะห์ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนา ศักยภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)
- 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักวิชาการทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอน ผู้เรียน และผู้ปกครองที่มีต่อแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนา ศักยภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

ขั้นตอนที่ 2 การยกร่างแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

ภายหลังจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานตามขั้นตอนที่ 1 แล้ว คณะผู้ศึกษานำผลการศึกษามายกร่างแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) จากนั้น นำไปตรวจสอบคุณภาพด้านความสอดคล้องความเหมาะสมความเป็นไปได้ และทดลองนำร่อง โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1) เพื่อยกร่างแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

2) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของร่างแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

3) เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อร่างแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

ภายหลังการปรับปรุงแก้ไขร่างแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) แล้ว คณะศึกษานำแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ไปทดลองใช้ในสถานการณ์การจัดการเรียนรู้จริง โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

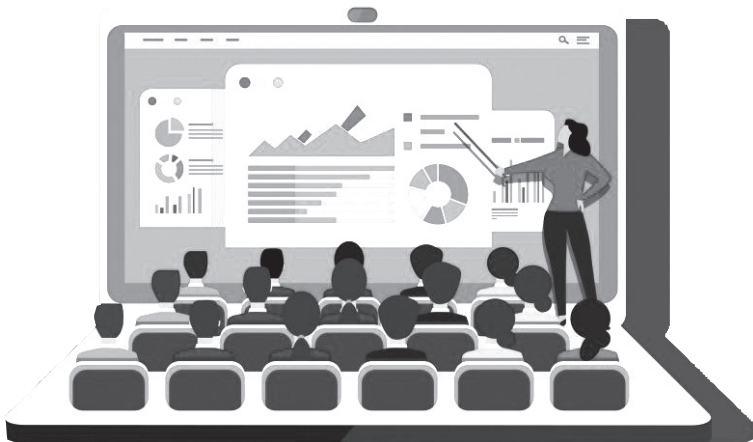
1) เพื่อทดลองใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

2) เพื่อประเมินประสิทธิผลของแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

ภายหลังจากการประเมินประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) แล้ว คณะศึกษานำผลการประเมินมาดำเนินการจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

The background of the page features several stylized, grey, spherical virus-like particles with protruding spikes, scattered across a light grey gradient. A solid grey horizontal banner is positioned in the middle of the page, containing the Thai text 'ผลการศึกษา' in a bold, white, sans-serif font with a thin black outline.

ผลการศึกษา

ผลการศึกษา

✓ ลักษณะการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วยผลการวิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ลักษณะการจัดการเรียนรู้ แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานใน สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในประเด็นลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ บทบาทของผู้สอน การใช้สื่อ และแหล่งการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ ดังนี้

1. ลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้สอน ผู้ปกครอง และผู้เรียนเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สังเคราะห์ ได้ว่า สำหรับการจัดการเรียนรู้นั้น ผู้สอนต้องเป็นนักร้องออกแบบการเรียนรู้

ให้ตอบสนองธรรมชาติของผู้เรียน ผสมผสานวิธีการจัดการเรียนรู้และ
ช่องทางการเรียนรู้อย่างลงตัว สอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม
สภาพการดำรงชีวิต ความพร้อมของครอบครัว เน้นกระบวนการเรียนรู้
บูรณาการแบบองค์รวม และประเมินผู้เรียนอย่างต่อเนื่องด้วยความรัก
ความเอาใจใส่ ใช้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความพร้อมของผู้เรียน ความพร้อม
ของครอบครัวมาเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้ เมื่อผู้สอนรู้จักความพร้อม
ของผู้เรียน ความพร้อมของครอบครัวแล้ว จึงนำมาออกแบบการจัดการ
การเรียนรู้ที่ผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้อย่างเท่าเทียมกัน
ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งประเมินผลการเรียนรู้ให้มีความสอดคล้องกัน

โดยรวมแล้ว ในสถานการณ์โควิด-19 ผู้เรียนควรเรียนรู้แบบ
ผสมผสานมากขึ้นทั้งแบบชั้นเรียน ออนไลน์ ออฟไลน์ และเรียนรู้ด้วย
ตนเอง ถ้าเป็นผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาโดยศักยภาพแล้วสามารถเรียนรู้
ได้ด้วยตนเอง ผู้เรียนที่มีอุปกรณ์ดิจิทัลจะสามารถเรียนรู้เองได้ แต่ถ้าเป็น
ผู้เรียนระดับประถมศึกษาอาจจะต้องพิจารณาธรรมชาติของผู้เรียน
ประกอบการใช้วิธีการผสมผสาน โดยหลักการของการจัดการเรียนรู้ควรมี
ความสอดคล้องกับระดับความสามารถของผู้เรียนซึ่งลักษณะกิจกรรม
การเรียนรู้จะแตกต่างกันไประหว่างผู้เรียนระดับประถมศึกษาและผู้เรียน
ระดับมัธยมศึกษา เช่น ถ้าเป็นเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ควรออกแบบ
กิจกรรมให้ง่ายถ้าเป็นการเรียนรู้ที่บ้านควรมีบทเรียนสำเร็จรูปแบบง่าย ๆ
ให้เรียน โดยเป็นบทเรียนที่มีความน่าสนใจสอดคล้องกับวัยของผู้เรียน โดย
ปัจจัยสำคัญของความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานนั้น คือ
ผู้สอนที่ต้องมีความสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่สอดคล้อง
กับผู้เรียนของตนเองและมีความเอาใจใส่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ณ ช่วงเวลาปัจจุบันนี้ เพื่อไม่ให้เกิดการจัดการเรียนรู้ของแต่ละโรงเรียนหยุดชะงัก ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องเต็มตามศักยภาพ มีการประเมินผลการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ การเลือกแบบใดแบบหนึ่งมาผสมผสานขึ้นอยู่กับการวิเคราะห์สถานการณ์ความพร้อมของโรงเรียน ความพร้อมของผู้เรียน ความพร้อมของผู้ปกครอง ในขณะนั้นว่ามีความพร้อมในการเรียนรู้รูปแบบใด

นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้อย่างควรให้ความสำคัญกับความคิดรวบยอดมากกว่าการบรรยายเนื้อหาที่เป็นรายละเอียด มีการกระชับหลักสูตรและเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทเชิงพื้นที่ และใช้การวัดและประเมินผลที่มีความยืดหยุ่น ประเมินตามสภาพจริงและมีการให้ข้อมูลย้อนกลับไปยังผู้เรียนและผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ช่วยกำกับดูแลการเรียนรู้ของบุตรหลาน

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้สอน ผู้ปกครอง และผู้เรียนเกี่ยวกับลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สรุปได้ว่า กิจกรรมการเรียนรู้ต้องเน้นเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและสุขภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้อย่างคงต้องเชื่อมโยงกับความคิดรวบยอดของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ แต่จัดให้เรียนรู้จากเรื่องใกล้ตัว บูรณาการคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และกลุ่มสาระอื่น ๆ ตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ การจัดการเรียนรู้ควรมีความยืดหยุ่น ไม่ตายตัว ปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้ ไม่ยึดติดกับกิจกรรมการเรียนรู้

แบบเดิมที่เคยปฏิบัติมา ลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสาน ในสถานการณ์โควิด-19 รูปแบบการจัดกิจกรรมควรมีความยืดหยุ่นและหลากหลาย ให้ผู้เรียนได้เลือกตามความพร้อมของแต่ละคนเพื่อให้สามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้อย่างเท่าเทียมหรือเหลื่อมล้า่น้อยที่สุด ควรจะมีวิธีการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานยึดผู้เรียนเป็นหลัก เน้นสื่อสารกับผู้เรียนมากขึ้น เป็นโค้ชหรือชี้แนะให้กับผู้เรียน หาแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อเรียน ใช้คลิปภาพและเสียงที่สนุก ไม่ให้ผู้เรียนเบื่อหน่ายในการเรียนออนไลน์ ทั้งนี้ สามารถจัดกิจกรรมได้หลากหลาย การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ผ่านคลิปวิดีโอ เอกสาร ประกอบการเรียน ใบความรู้ การมอบหมายใบงานต่าง ๆ หรือการจัดการ กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ให้ผู้เรียนและผู้สอนได้แลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกัน

สำหรับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ควรออกแบบ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน มีกิจกรรมที่หลากหลายมากกว่าการนั่งอยู่หน้าจอเพียงอย่างเดียว เช่น การสืบค้นข้อมูลออนไลน์ด้วยตนเอง การนำเสนอผลงาน เป็นต้น โดยที่ การเรียนรู้ผ่านหน้าจอสําหรับเด็กแต่ละช่วงวัยควรคำนึงถึงพัฒนาการด้าน ร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์ พัฒนาการด้านสังคม และพัฒนาการ ด้านสติปัญญา เป็นสำคัญ

สำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษาที่ยังต้องอาศัยผู้ปกครองเป็น หลักในการเรียน การเรียนรู้ด้วยตนเองที่บ้านจากการทำใบงาน ชิ้นงาน และการที่ผู้เรียนจะค้นคว้าความรู้ด้วยตัวเองเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีคุณค่า ซึ่งผู้สอนควรออกแบบแนวทางการเรียนรู้ให้ชัดเจน การทำกิจกรรมร่วมกัน ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนทำกิจกรรมการเรียน โดยผู้สอนควรมีการวางแผน

ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นความคิดรวบยอด เน้นสิ่งที่จำเป็นต้องรู้ แล้วให้ผู้เรียนนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่าง สอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิด ความเข้าใจมากขึ้น

การออกแบบการเรียนรู้ควรเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ ได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่ ทั้งออนไลน์ ออฟไลน์ ใบความรู้ ใบงาน ยังคงใช้ได้ แต่ต้องออกแบบให้น่าสนใจท้าทายความสามารถ และควรเน้นกระบวนการ คิดของผู้เรียนให้มาก รวมทั้งความคิดรวบยอดใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน สำหรับในบริบทที่ผู้เรียนไม่มีอุปกรณ์ดิจิทัล ที่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตนั้น ควรใช้คู่มือหรือบทเรียนที่ผู้เรียนสามารถ เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ออกแบบการ เรียนรู้ให้น่าสนใจ ให้ผู้เรียนใช้วิธีการเรียนรู้ของตนเองให้มาก ผ่านกิจกรรม การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเข้าถึงได้อย่างเท่าเทียมกัน

การจัดการเรียนรู้ควรกระตุ้นเนื้อหาสาระที่สำคัญและจำเป็น เน้นให้ ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดและกระบวนการเรียนรู้ของตนเองให้มาก สร้างแรง จูงใจและ Inspiration ให้กับผู้เรียน เพื่อให้เกิดความอยากรู้อยากทำ มากกว่า เพียงการบอกข้อมูลให้ผู้เรียนจดจำเท่านั้น นอกจากนี้ควรมีกิจกรรมที่ หลากหลาย โดยเฉพาะกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านช่องทาง ออนไลน์ ซึ่งมีประสิทธิภาพมากกว่าการที่ผู้สอนบรรยายความรู้เพียง อย่างเดียว และควรเน้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้และกระบวนการคิด ให้มาก ให้ผู้เรียนใช้ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการทำงานร่วมกันผ่าน ช่องทางที่หลากหลายทั้งออนไลน์และออฟไลน์ อาจออกแบบกิจกรรมกลุ่ม ออนไลน์ที่มีจำนวนสมาชิก 3-4 คน เพื่อให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ กิจกรรมการเรียนรู้ โดยผู้สอนต้องมีการกำกับติดตามความก้าวหน้าด้วย วิธีการที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง

กิจกรรมการเรียนรู้ควรให้ผู้เรียนสืบค้นข้อมูลออนไลน์เพื่อนำมาสร้างสรรค์ผลงานหรือนวัตกรรมที่ผู้เรียนสนใจ ซึ่งผู้สอนควรเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ให้ชัดเจน กิจกรรมการเรียนรู้ควรออกแบบให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้สอน ผู้เรียนควรมีบทบาทในกิจกรรมการเรียนรู้มากกว่าผู้สอน การจัดการเรียนรู้ควรเป็นไปในลักษณะ Online active learning โดยควรมีการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายตามบริบทของผู้เรียน ผู้สอน ครอบคลุม ชุมชน และสภาพของโรงเรียน ผู้สอนควรวิเคราะห์ให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ในลักษณะใดที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด การจัดทำทบทปฏิบัติการ (Work sheet) ให้บูรณาการความคิดรวบยอดหลายกลุ่มสาระให้ผู้เรียนไปปฏิบัติด้วยตนเองที่บ้านและนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนที่โรงเรียน กิจกรรมการเรียนรู้ควรเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน และบริบทเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ศักยภาพในการใช้อุปกรณ์ดิจิทัล ความพร้อมของผู้เรียน เป็นต้น นอกจากนี้ จุดประสงค์การเรียนรู้ควรแจ้งให้ผู้เรียนทราบและเข้าใจให้ชัดเจน ให้ผู้เรียนเข้าใจว่าปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้แล้วเขาจะต้องทำอะไรได้ ส่งผลงานอะไร เพื่อช่วยให้ผู้เรียนวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ร่วมกับการให้คำแนะนำจากผู้สอน

โดยที่กิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองความสนใจและธรรมชาติของผู้เรียนจะดึงดูดความสนใจได้มากขึ้น จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน อีกทั้ง สร้างประสบการณ์แห่งความสำเร็จให้กับผู้เรียนทุกคน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนให้ความสนใจปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง ปัญหาส่วนใหญ่ที่ผู้เรียนไม่สนใจบทเรียนเป็นเพราะกิจกรรมการเรียนรู้ไม่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้ ดังนั้น ผู้สอนควรวิเคราะห์ความสนใจของผู้เรียนหรือวิเคราะห์ให้พบก่อนว่าผู้เรียนชอบอะไร จากนั้นจึงเลือกวิธีการผสมผสานกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและ

แหล่งการเรียนรู้ และการประเมินผลต่อไป โดยลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ควรเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับความพร้อมของครอบครัว ความพร้อมของผู้เรียน โดยผู้เรียนสามารถเลือกเรียนตามความพร้อมของตนเอง และกิจกรรมการเรียนรู้ควรเป็นกิจกรรมที่ฝึกทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ หรือฝึกทักษะการดูแลตนเองตามสภาพของครอบครัว ผ่านการลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่สอดคล้องกับธรรมชาติของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ผู้เรียนควรเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติกิจกรรมที่ใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เป็นต้น และกิจกรรมการเรียนรู้ควรตอบสนองธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียน เช่น ถ้าเป็นผู้เรียนระดับประถมศึกษา ผู้สอนควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความสุข ตื่นเต้น ทำทาย ทำให้อยากรู้ ถ้าเป็นผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา ควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้สร้างสรรค์ผลงานที่สนใจ เป็นต้น

2. ลักษณะของบทบาทผู้สอน

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้สอน ผู้ปกครอง และผู้เรียนเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้จะประสบความสำเร็จได้ ผู้สอนควรมีจิตวิญญาณความเป็นครู และทุ่มเท เสียสละสูง ผู้สอนมีบทบาทในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น คุณลักษณะนิสัยใฝ่รู้ เป็นต้น นอกจากนี้ผู้สอนยังควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองให้มาก โดยอาจจะใช้กิจกรรมการเรียนรู้

ที่บูรณาการความคิดรวบยอดในลักษณะ Project-based learning, Problem-based learning, Creative-based learning ตามระดับความสามารถของผู้เรียน และท้าทายผู้เรียนให้อยากเรียนรู้ โดยผู้สอนให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

ผู้สอนควรร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตรและนำความคิดรวบยอดหลักมาออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ และสมรรถนะสอดคล้องกับหลักสูตร แล้วจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ไม่แยกเป็นรายวิชา ผู้สอนควรวางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อบูรณาการจัดการเรียนรู้และภาระงานของผู้เรียน ร่วมกันออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีกิจกรรมที่หลากหลาย ไม่จำเป็นต้องให้ผู้เรียนนั่งอยู่หน้าจอตลอดเวลา แต่ควรมีกิจกรรมอื่น ๆ ที่ผู้เรียนสามารถลงมือปฏิบัติด้วยตนเองสอดแทรก ระหว่างเรียน ป้องกันปัญหาการกำหนดภาระงานให้ผู้เรียนมากเกินไป ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนขาดความเอาใจใส่ในภาระงานต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษา ผู้สอนควรวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้ชัดเจนว่า จะจัดการเรียนรู้ในความคิดรวบยอดอะไร ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ อะไร ใช้ช่องทางหรือแพลตฟอร์มอะไรในการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งจะวัดและประเมินผลอะไร ประเมินจากหลักฐานร่องรอยอะไร เพื่อให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญ คือ ผู้สอนควรมีความคิดสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนรู้โดยยึดเป้าหมาย คือ การเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ที่มีคุณภาพนั้นไม่จำเป็นที่ผู้เรียนจะต้องนั่งอยู่หน้าจอกอมพิวเตอร์ตลอดระยะเวลาของการจัดการเรียนรู้ โดยผู้สอนควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้ตอบสนองธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นการสอนออนไลน์แบบผสมผสานเวลาหรือไม่ผสมผสานเวลา บทบาทผู้สอนควร

ปรับเปลี่ยนไปจากการจัดการเรียนรู้แบบเดิมที่ส่วนใหญ่จะเป็นการถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจและ Growth mindset ให้เกิดกับผู้เรียนทุกคน ทำให้ผู้เรียนเข้าใจว่า การเรียนรู้มีความตื่นเต้นและท้าทายมากเพียงใด ทำให้ผู้เรียนอยากรู้ อยากทำ การกระตุ้นให้ผู้เรียนมีวินัยในการเรียนรู้ (Self-directed learner) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้กระบวนการสืบเสาะแสวงหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองเพื่อเป็นการฝึกทักษะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนรับผิดชอบในการปฏิบัติกิจกรรมและการส่งงาน ผู้สอนควรมีบทบาทเป็นแหล่งการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่สามารถขอคำปรึกษาในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จได้ทั้งแบบออนไลน์และออฟไลน์ สร้างปฏิสัมพันธ์ในระหว่างการจัดการเรียนรู้ การสื่อสารสองทางให้กำลังใจผู้เรียนในการใช้ความพยายามในการเรียนรู้ ใช้คำถามเพื่อดึงความสนใจของผู้เรียนให้อยู่กับบทเรียน แทนการถ่ายทอดความรู้โดยไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เอาใจใส่ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู กระตุ้นให้ผู้เรียนติดตามและลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยความตั้งใจ รวมทั้งการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และการโค้ชผู้เรียน

ผู้สอนควรมีบทบาทในการเชื่อมโยงสาระความรู้ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างบูรณาการ เป็นนักจัดการที่ดี วางแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน รวมทั้งการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเชื่อมโยงความคิดรวบยอดหลักในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างลงตัวและสอดคล้องกับบริบททางสังคมและพื้นที่ ตลอดจนธรรมชาติของผู้เรียน หรืออาจจะเชื่อมโยงกับปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัว ฝึกทักษะการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น การค้นคว้า การวางแผน การทดลอง การนำเสนอ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นต้น และควรให้ความเอาใจใส่

ทั้งกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละขั้นตอน รวมทั้งผลการเรียนรู้ด้วยว่า ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ ซึ่งบทบาทสำคัญของผู้สอนคือ ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง แต่ยังคงต้องปรับประคองผู้เรียน

นอกจากการมีบทบาทในการเชื่อมโยงสาระความรู้ต่าง ๆ ของผู้สอนแล้ว ผู้สอนยังควรให้กำลังใจผู้เรียนด้วยการชื่นชมในความก้าวหน้าทางการเรียนรู้จะเป็นสิ่งที่ช่วยดึงดูดผู้เรียนไว้กับกิจกรรมการเรียนรู้ อีกทั้งการแสดงออกถึงความรักความเมตตาแก่ผู้เรียนยังเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นและพยายามในการเรียนรู้ เพราะผู้เรียนจะไม่รู้สึกโดดเดี่ยวและเดียวดายในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ อีกทั้งผู้สอนควรดูแลความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างทั่วถึงด้วยวิธีการต่าง ๆ เป็นผู้ให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนในการพัฒนาตนเอง ลดการสร้างเงื่อนไขเชิงลบที่ทำให้เกิดความคับข้องใจในการเรียนรู้ และควรเพิ่มความตื่นตัวท่าทายเป็นที่ช่วยให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ อีกทั้ง การเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน โดยเปิดโอกาสให้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายตามที่ผู้เรียนสนใจ ซึ่งอาจจะแตกต่างไปจากกิจกรรมที่ผู้สอนออกแบบไว้ ตลอดจนการไม่ตำหนิผู้เรียนผ่านช่องทางออนไลน์ เพราะจะทำให้ผู้เรียนรู้สึกอับอายและนำไปสู่ปัญหาพฤติกรรมการณ์ไม่เรียนรู้ต่อไป

ผู้สอนควรมีการจัดการชั้นเรียนที่ดีโดยการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สร้างวินัยเชิงบวก สร้างแรงจูงใจให้เหตุผล สร้างกติกาในการเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียน ให้เรียนรู้ด้วยวิธีการของตนเองอย่างมีความสุข สร้างความประทับใจให้กับผู้เรียน เมื่อผู้เรียนมีความสุขแล้วจะอยากเรียนรู้ตามมาโดยอัตโนมัติ พฤติกรรมขาดวินัยจะลดลง ดังนั้น ความสามารถของผู้สอนจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน หากผู้สอนมีความสามารถในการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ตลอดจนวิเคราะห์ธรรมชาติของผู้เรียนแล้วนำมา กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความ ผสมผสานทั้งแบบชั้นเรียน ออนไลน์ ออฟไลน์ การเรียนรู้ด้วยตนเอง ตลอดจน การประเมินผู้เรียนอย่างมีคุณภาพแล้ว เชื่อมั่นได้ว่าผู้เรียนจะสามารถ เรียนรู้ได้

นอกจากนี้ผู้สอนควรมีการทำความเข้าใจและสร้างความร่วมมือกับ ผู้ปกครอง ในการกำกับดูแลการเรียนรู้ของผู้เรียน พร้อมทั้งมีการสื่อสารกับ ผู้ปกครองอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ ควรให้ผู้ปกครองและผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้มาก เพื่อให้การจัดการเรียนรู้สามารถพัฒนาผู้เรียนไปได้อย่างต่อเนื่อง

3. ลักษณะการใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้สอน ผู้ปกครอง และผู้เรียนเกี่ยวกับสื่อและแหล่งการเรียนรู้สำหรับการจัดการ เรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สรุปได้ว่า ผู้สอนควรเลือกใช้สื่อให้ตอบสนองจุดประสงค์การเรียนรู้หลากหลาย ยืดหยุ่น ใกล้เคียง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็ว สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ควรเป็นสื่อที่มีอยู่รอบตัวของผู้เรียน นำมาใช้ง่ายไม่เกิดภาระกับผู้ปกครอง รวมทั้งเป็นสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสนใจ

การใช้สื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนควรสืบค้นและเลือก มาใช้ให้เหมาะสม ไม่ควรให้ผู้เรียนไปสืบค้นเองโดยไม่มีเป้าหมาย เพราะ จะทำให้สูญเสียเวลาไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ผู้สอนควรวางแผนการใช้

เทคโนโลยีต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ให้ตอบสนองจุดประสงค์การเรียนรู้
อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ที่ดีควรมีส่วนช่วยให้
ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจเนื้อหาสาระขณะที่เรียนได้ สื่อควรมีความ
แปลกใหม่ ดึงดูดความสนใจ และกระตุ้นการเรียนรู้ เช่น วิดีโอ ภาพนิ่ง
ภาพเคลื่อนไหว เป็นต้น ซึ่งผู้สอนควรเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับธรรมชาติ
ของผู้เรียนส่วนแหล่งเรียนรู้ควรมีความหลากหลายให้ผู้เรียนสืบค้นเพื่อ
เรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างเพียงพอ

ผู้สอนควรเลือกใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยและ
ธรรมชาติของผู้เรียนอาจจะเป็นสื่อที่ผู้สอนจัดทำขึ้นเอง หรือเลือกใช้สื่อที่มี
อยู่แล้วให้ตอบสนองกับจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้ โดยเป็นสื่อและ
แหล่งการเรียนรู้ที่ตอบสนองจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้เป็นลำดับ
แรก เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ความพร้อมของครอบครัว บริบทด้านสังคม
และวัฒนธรรม เอกลักษณะความเป็นท้องถิ่น อาจจะมีบทเรียนสำเร็จรูปที่มี
เนื้อหาเป็นประวัติความเป็นมาของท้องถิ่นตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้
อย่างมีความหมายมากขึ้น

ในกรณีที่ผู้สอนพัฒนาสื่อขึ้นเอง ควรใช้เทคนิควิธีการที่สอดคล้อง
กับศักยภาพของผู้เรียน ความประหยัดด้านวัสดุ อุปกรณ์ และงบประมาณ
ทั้งในขั้นตอนการผลิต และการใช้งานของผู้เรียน ซึ่งหากทำได้จะทำให้
ผู้เรียนให้ความสนใจบทเรียนมากขึ้น ส่วนแหล่งการเรียนรู้นั้นมีอยู่เป็นจำนวน
มากที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้จากอุปกรณ์ดิจิทัลต่าง ๆ ในกรณีนี้ผู้สอนควร
แสวงหาและคัดเลือกแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพให้กับผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อ
ป้องกันความเข้าใจคลาดเคลื่อน (Misconception) ในการเรียนรู้

ผู้สอนอาจจะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อและแหล่ง
การเรียนรู้ออนไลน์มาจากที่บ้าน แล้วมาฝึกทักษะต่าง ๆ ที่โรงเรียนหรืออาจ

จะฝึกกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนผ่านช่องทางออนไลน์ แล้วสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ส่งเป็นผลงานเพื่อการประเมินต่อไป สำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษาที่มีความสามารถใช้เทคโนโลยีอย่างจำกัด ผู้สอนควรเลือกใช้สื่อที่เป็นสื่อออฟไลน์ เช่น การ์ตูนภาพ เป็นต้น ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองที่บ้าน แทนที่จะต้องพึ่งพาการเรียนรู้ออนไลน์แต่เพียงอย่างเดียว

สิ่งสำคัญของการใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ คือ การสร้างนิสัยรักการเรียนรู้และนิสัยใฝ่เรียนรู้ให้กับผู้เรียนผ่านการใช้คำถาม ให้ผู้เรียนไปแสวงหาความรู้เพิ่มเติม การให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การลงมือปฏิบัติในชีวิตจริง การนำความรู้ไปแบ่งปันกับคนในครอบครัว เป็นต้น สำหรับผู้เรียนที่อยู่ห่างไกลหรือไม่มีอินเทอร์เน็ต การใช้ใบความรู้ที่สั้นกระชับ และบทปฏิบัติการที่นำความรู้ไปใช้จริงจะเป็นประโยชน์กับผู้เรียนอย่างมากและสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจที่แท้จริงได้เช่นเดียวกัน

4. ลักษณะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้สอน ผู้ปกครอง และผู้เรียนเกี่ยวกับการประเมินผลการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สรุปได้ว่าการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ความสำคัญกับการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ หรือ Assessment for learning และ Assessment as learning ลดการประเมินเพื่อตัดสินผู้เรียน การประเมินด้วยการทดสอบแบบดั้งเดิมจะไม่สอดคล้องกับสถานการณ์การจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

การประเมินควรใช้การประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย ควรเน้นการประเมินกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยผู้สอน ออกแบบการประเมินผู้เรียนรายบุคคลที่ไม่ใช้เกณฑ์มาตรฐานเดียวกัน ทั้งชั้นเรียน เช่น การพูดคุยซักถาม การตรวจผลงาน หรืออาจให้ผู้เรียน ทำแฟ้มสะสมผลงาน หรือ Portfolio แสดงหลักฐานการเรียนรู้ของตนเอง และผู้สอนตรวจสอบแฟ้มสะสมผลงานด้วยความเอาใจใส่ก็จะพบว่า ผู้เรียน แต่ละคนมีกระบวนการเรียนรู้และผลการเรียนรู้เป็นอย่างไร เป็นต้น และควรมีการให้ข้อมูลย้อนกลับด้วยวิธีการที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนสะท้อนคิด การสื่อสารส่วนบุคคลกับผู้สอนผ่านช่องทางออนไลน์อย่างเหมาะสม

การประเมินเน้นตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีกระบวนการเรียนรู้อย่างไร มีความคิดรวบยอดที่ถูกต้องหรือไม่ มีความต่อเนื่องในลักษณะของการติดตามการเรียนรู้ของผู้เรียนว่ามีพัฒนาการเป็นอย่างไร การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ควรมีความหลากหลายและมีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน เช่น เกณฑ์การให้คะแนน หรือ Rubrics scoring ที่ผู้เรียนและผู้ปกครองสามารถประเมินผลการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง การสังเกตพฤติกรรมที่สะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้ การเขียนรายงานตนเอง การประเมินชิ้นงานที่สะท้อนผลการเรียนรู้หลายกลุ่มสาระการเรียนรู้ การประเมินจากหลักฐานร่องรอยต่าง ๆ การประเมินจากผลงานสร้างสรรค์

ผู้สอนควรใช้การประเมินเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่เรียนรู้ และฝึกให้ผู้เรียนตรวจสอบและประเมินตนเอง (Self-assessment) ว่า ตนเองมีความรู้และทักษะตามจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับการประเมินที่ชัดเจน และควรแจ้งให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้า

นอกจากนี้ ควรเน้นการประเมินการคิดขั้นสูงผสมผสานไปกับ การประเมินความรู้ความจำ โดยเปลี่ยนจากการทดสอบแบบเป็นทางการ มาเป็นการประเมินจากผลงานของผู้เรียนที่สะท้อนให้เห็นว่า ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้เพียงใด มีกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อย่างไร แล้วให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนอย่างรวดเร็ว ไม่คั่งค้าง เพราะผู้เรียน จะเกิดการรับรู้ว่า ผู้สอนให้ความสำคัญและเอาใจใส่การเรียนรู้ของตนเอง การให้ข้อมูลย้อนกลับ ควรเป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีคุณภาพที่ทำให้ ผู้เรียนทราบว่า สิ่งที่ยังไม่ถูกต้องคืออะไร ควรแก้ไขอย่างไร โดยผู้สอนควร ใช้ภาษาทางบวกที่ทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ

✓ แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน
เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่
ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
(COVID-19)

ระดับประถมศึกษาแบบเรียนรู้ที่โรงเรียน

องค์ประกอบ	แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานระดับประถมศึกษาแบบเรียนรู้ที่โรงเรียน
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. เชื่อมโยงกิจกรรมการเรียนรู้ที่โรงเรียนกับชีวิตประจำวันของผู้เรียนและการเรียนรู้ที่บ้าน 2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้ที่นำไปสู่ความคิดรวบยอด 3. มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะภาษาอังกฤษ ผ่านการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล 4. เติมเต็มความรู้ความเข้าใจในความคิดรวบยอด และส่งเสริมให้ผู้เรียนนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

องค์ประกอบ	แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานระดับประถมศึกษาแบบเรียนรู้ที่โรงเรียน
บทบาทผู้สอน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ออกแบบการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ที่บ้านและการเรียนรู้ที่โรงเรียนตอบสนองความสนใจของผู้เรียน 2. ชี้แนะให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดและกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง 3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่เก่งเรียนรู้ต่อยอดด้วยตนเองผ่านกิจกรรมที่สอดคล้องกับระดับความสามารถ และให้การดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่ยังไม่ประสบความสำเร็จแบบตัวต่อตัว 4. สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีและทำสัญญาการเรียนรู้ (Learning contract) กับผู้เรียน และกระตุ้นให้ผู้เรียนมีวินัยในตนเอง 5. ใช้วินัยเชิงบวก สร้างแรงจูงใจ สร้างบรรยากาศความอยากรู้ อยากรทำ และลดการใช้เงื่อนไขกับผู้เรียน

องค์ประกอบ	แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานระดับประถมศึกษาแบบเรียนรู้ที่โรงเรียน
การใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ใช้สื่อการเรียนรู้ที่สร้างความเข้าใจได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว ทั้งสื่อออนไลน์ สื่อออฟไลน์ และสื่อที่เป็นของจริง 2. ใช้สื่อการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้เพิ่มเติมได้ด้วยตนเองที่บ้าน 3. ใช้สื่อการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้จากการดู การสังเกต การอ่าน หลีกเลียงสื่อที่ต้องมีการหยิบจับสัมผัส 4. ใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นส่วนบุคคล หลีกเลียงการใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ร่วมกันหลายคน 5. จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนอยากรู้ ที่นำไปสู่การฝึกปฏิบัติและเรียนรู้ด้วยตนเอง 6. จัดแหล่งการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ในลักษณะส่วนบุคคล

องค์ประกอบ	แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานระดับประถมศึกษาแบบเรียนรู้ที่โรงเรียน
การประเมินผล การเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเมินวินิจฉัยความเข้าใจที่ถูกต้องและความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของผู้เรียน และนำมาออกแบบกิจกรรมให้เรียนรู้รายบุคคล 2. ประเมินกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการสังเกตพฤติกรรมและการประเมินผลงาน 3. ประเมินความก้าวหน้าและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการประเมินที่หลากหลาย ลดการประเมินเพื่อการตัดสิน 4. ซ่อมเสริมผู้เรียนทันทีในระหว่างที่อยู่โรงเรียน 5. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการประเมินตนเองเพื่อนำไปใช้หากต้องกลับไปเรียนรู้ที่บ้าน 6. สื่อสารผลการประเมินไปยังผู้ปกครองให้ช่วยดูแล และพัฒนาจุดอ่อนของผู้เรียน

ระดับประถมศึกษาแบบเรียนรู้ที่บ้าน

องค์ประกอบ	แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานระดับประถมศึกษาแบบเรียนรู้ที่บ้าน
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. บูรณาการความคิดรวบยอด (Main concept) และเชื่อมโยงกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการดำรงชีวิตประจำวันและบริบททางสังคมและวัฒนธรรม 2. ใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิด (Open learning) ที่ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสในการเลือกปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจและพหุปัญญาของผู้เรียนรายบุคคล 3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับระดับความสามารถของผู้เรียนที่จะประสบความสำเร็จในการปฏิบัติกิจกรรมเหล่านั้นได้ด้วยตนเอง 4. ใช้ปรากฏการณ์หรือสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคมาออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และเชื่อมโยงความคิดรวบยอดในกลุ่มสาระต่าง ๆ เข้าด้วยกัน 5. หลีกเลี่ยงกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต้องมีการสัมผัสใกล้ชิดกับสมาชิกในครอบครัว

องค์ประกอบ	แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานระดับประถมศึกษาแบบเรียนรู้ที่บ้าน
บทบาทผู้สอน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ออกแบบการเรียนรู้ให้ง่ายและไม่ซับซ้อนมากเกินไป เน้นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชีวิตประจำวัน 2. เอาใจใส่กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการติดตามถามไถ่ผู้เรียนและผู้ปกครองเป็นระยะ ๆ 3. กระตุ้นผู้เรียนให้มีวินัยในตนเองและให้กำลังใจ 4. ให้คำปรึกษาผู้ปกครองเกี่ยวกับแนวทาง และวิธีการกำกับดูแลผู้เรียนให้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 5. ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่ผู้เรียนเป็นรายกรณี 6. ประสานเครือข่ายชุมชน อาสาพัฒนาผู้เรียนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบ	แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานระดับประถมศึกษาแบบเรียนรู้ที่บ้าน
การใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ใช้สิ่งที่มีอยู่รอบตัวผู้เรียนหรือสิ่งของที่มีอยู่ในบ้านมาเป็นสื่อการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทุกคนเข้าถึงได้ 2. ออกแบบสื่อชนิดที่เป็นใบความรู้ ใบงาน ให้ง่ายและเหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียนรายบุคคล และผู้เรียนสามารถทำเสร็จได้ด้วยตนเองโดยใช้เวลาอย่างเหมาะสม 3. ใช้สื่อออนไลน์อย่างเหมาะสม ไม่มากเกินไปจนทำให้เกิดผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจของผู้เรียน 4. ใช้แหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่ในบริเวณบ้านแล้วเชื่อมโยงกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่นำไปสู่การเกิดความคิดรวบยอด 5. เลือกใช้แหล่งการเรียนรู้ที่มีความปลอดภัยต่อชีวิตและสุขภาพของผู้เรียน หลีกเลี่ยงแหล่งน้ำ ปนชั้นที่สูง การใช้อุปกรณ์ไฟฟ้า

องค์ประกอบ	แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานระดับประถมศึกษาแบบเรียนรู้ที่บ้าน
การวัดและประเมินผล การเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้วยการพูดคุยกับผู้ปกครอง และการพูดคุยกับผู้เรียน 2. ประเมินจากสิ่งที่ผู้เรียนปฏิบัติ ไม่แยกการประเมินออกจากการจัดการเรียนรู้ซึ่งอาจให้ผู้เรียนทำ Portfolio ของตนเอง 3. ตรวจสอบ Portfolio และให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน และสื่อสารกับผู้ปกครองให้ทราบความก้าวหน้า รวมทั้งจุดที่ควรเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นพิเศษ 4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเองโดยใช้วิธีการง่าย ๆ 5. เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินบุตรหลานด้วยการสังเกตพฤติกรรม การตรวจสอบผลงาน โดยได้รับความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิธีการประเมินผู้เรียนจากสถานศึกษา

ระดับมัธยมศึกษาแบบเรียนรู้ที่โรงเรียน

องค์ประกอบ	แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานระดับมัธยมศึกษาแบบเรียนรู้ที่โรงเรียน
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. เชื่อมโยงกิจกรรมการเรียนรู้ที่โรงเรียนกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่บ้านให้ตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียน เช่น การประกอบอาชีพ การศึกษาต่อ เป็นต้น 2. ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ส่วนบุคคลที่มุ่งพัฒนาความคิดรวบยอดและทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียน 3. หลีกเลี่ยงกิจกรรมกลุ่มที่มีการสื่อสารหรือสัมผัสกันอย่างใกล้ชิด 4. กรณีผู้เรียนสลับมาโรงเรียนเน้นกิจกรรมเพิ่มเติมความรู้ ซ่อมเสริมการเรียนรู้และเตรียมพร้อมเรียนรู้ความคิดรวบยอดต่อไป

องค์ประกอบ	แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานระดับมัธยมศึกษาแบบเรียนรู้ที่โรงเรียน
บทบาทผู้สอน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ออกแบบการเรียนรู้ที่เน้นความคิดรวบยอดและเป็นการเรียนรู้แบบเปิดที่ผู้เรียนสามารถใช้วิธีการเรียนรู้ของตนเองอย่างหลากหลาย 2. กระตุ้นความอยากรู้ อยากทำ ด้วยการใช้คำถามหรือใช้สถานการณ์ การแพร่ระบาดเป็นสิ่งที่กระตุ้น 3. ให้คำแนะนำในวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านช่องทางต่าง ๆ 4. จัดการชั้นเรียนอย่างสร้างสรรค์และกระตุ้นวินัยเชิงบวกของผู้เรียน 5. สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีและทำสัญญาการเรียนรู้กับผู้เรียน 6. หลีกเลี่ยงการสร้างเงื่อนไขที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความคับข้องใจ 7. ออกแบบการซ่อมเสริมผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยใช้วิธีการซ่อมเสริมที่หลากหลาย

องค์ประกอบ	แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ระดับมัธยมศึกษาแบบเรียนรู้ที่โรงเรียน
การใช้สื่อและ แหล่งการเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ใช้สื่อการเรียนรู้ที่สร้างความเข้าใจได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว ทั้งสื่อออนไลน์ สื่อออฟไลน์ และสื่อที่เป็นของจริง 2. ใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ส่วนบุคคล หลีกเลี่ยงการใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ร่วมกัน 3. ใช้สื่อที่กระชับ เข้าใจง่าย มีภาพประกอบ แนววัยรุ่น ๆ ไม่เยิ่นเย้อ หรือเน้นวิชาการมากเกินไปจนน่าเบื่อ 4. ใช้สื่อที่ผู้สอนจัดทำเองตรงตามหลักสูตร มีการแนะนำแหล่งค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมให้กับผู้เรียน 5. ใช้แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง 6. ใช้แหล่งการเรียนรู้ออนไลน์ที่ผู้สอนคัดสรรไว้ล่วงหน้า และจัดเตรียมไว้ให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ง่าย เข้าใจง่าย และประหยัด

องค์ประกอบ	แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานระดับมัธยมศึกษาแบบเรียนรู้ที่โรงเรียน
การวัดและประเมินผล การเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเมินวินิจฉัยความเข้าใจที่ถูกต้อง และความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของผู้เรียน และนำมาออกแบบกิจกรรมให้เรียนรู้รายบุคคล 2. ประเมินกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนระหว่างการจัดการเรียนรู้ 3. ประเมินความก้าวหน้าและผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการประเมินผลงาน 4. ซ่อมเสริมผู้เรียนทันทีในระหว่างที่อยู่โรงเรียน 5. ให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อพัฒนาการเรียนรู้โดยตรงประเด็นและใช้ภาษาทางบวก 6. ให้ผู้เรียนประเมินตนเองแล้วกำหนดเป้าหมายและวิธีการพัฒนาตนเองต่อไป

ระดับมัธยมศึกษาแบบเรียนรู้ที่บ้าน

องค์ประกอบ	แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ระดับมัธยมศึกษาแบบเรียนรู้ที่บ้าน
การจัดกิจกรรม การเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. บูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้ให้ตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียน เช่น การประกอบอาชีพ การศึกษาต่อ เป็นต้น 2. ผสมผสานวิธีการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการศึกษาหนังสือ ตำรา แหล่งการเรียนรู้ออนไลน์ แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน 3. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเองร่วมกับเพื่อนแล้วใช้การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมผ่านช่องทางออนไลน์ 4. ใช้กิจกรรมที่ท้าทายความคิดและความสามารถของผู้เรียน 5. หลีกเลี่ยงกิจกรรมที่ต้องมีการสัมผัสสมาชิกในครอบครัว

องค์ประกอบ	แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานระดับมัธยมศึกษาแบบเรียนรู้ที่บ้าน
บทบาทผู้สอน	<ol style="list-style-type: none"> 1. กระตุ้นแรงบันดาลใจและวินัยในการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน 2. ชี้แนะผู้เรียนให้ใช้กระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลายผ่านช่องทางต่าง ๆ ตามความพร้อมของผู้เรียน 3. ร่วมเรียนรู้ (Co-learning) ไปกับผู้เรียน เป็นเพื่อนคู่คิด ให้คำปรึกษาด้านต่าง ๆ 4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของตนและส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความมุ่งมั่นพยายามให้สำเร็จ 5. ติดตามความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยการพูดคุยซักถามตรวจสอบผลงานต่าง ๆ 6. ใช้การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์กับผู้เรียน ทั้งการสื่อสารส่วนบุคคลและแบบกลุ่ม

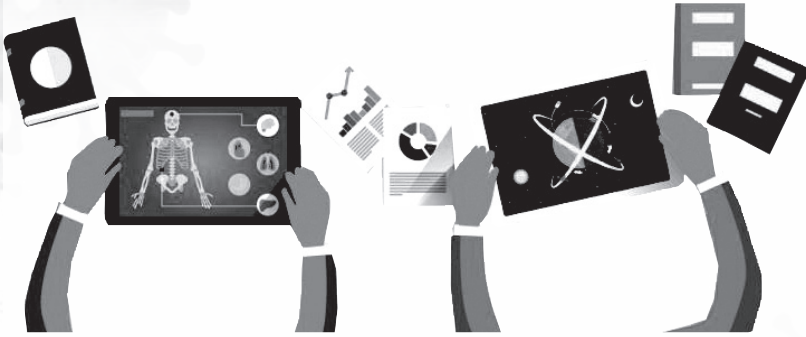
องค์ประกอบ	แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานระดับมัธยมศึกษาแบบเรียนรู้ที่บ้าน
<p>การใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ใช้สื่อการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าถึงได้ ทั้งสื่อออนไลน์และออฟไลน์ 2. ใช้สื่อการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและเป็นสื่อที่กระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้เพิ่มเติมต่อยอดด้วยตนเอง 3. ใช้แหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่รอบตัวผู้เรียนในชุมชน เชื่อมโยงกับความคิดรวบยอด 4. กรณีใช้แหล่งการเรียนรู้ออนไลน์ ผู้สอนควรคัดสรรและแจ้งให้ผู้เรียนทราบเพื่อป้องกันปัญหาความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน 5. ควรใช้สื่อที่หลากหลาย ไม่ควรใช้สื่อออนไลน์เพียงอย่างเดียว เพราะอาจจะส่งผลเสียต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้เรียน

องค์ประกอบ	แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานระดับมัธยมศึกษาแบบเรียนรู้ที่บ้าน
การวัดและประเมินผล การเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและยืดหยุ่น 2. ให้ความสำคัญกับการประเมินกระบวนการคิดและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนที่สะท้อนให้เห็นจากผลงาน 3. ให้ผู้เรียนประเมินตนเองโดยใช้เครื่องมือประเมินที่หลากหลายและนำผลการประเมินมาพัฒนาตนเอง 4. ใช้การประเมินจาก Portfolio ที่สะท้อนกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน 5. ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน เน้นที่กระบวนการเรียนรู้และคุณลักษณะที่เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ด้วยตนเอง 6. ให้ข้อเสนอแนะเพื่อการเรียนรู้ต่อยอดด้วยตนเองแก่ผู้เรียน 7. ใช้ภาษาทางบวกที่ไม่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกสูญเสียกำลังใจ

✓ ข้อเสนอการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน
เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่
ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
(COVID-19)

ข้อเสนอเชิงการนำไปปฏิบัติ

จากการสังเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง และผลการนำแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ไปปฏิบัติจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์จริง คณะผู้ศึกษามีข้อเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในการพัฒนาส่งเสริม และสนับสนุนผู้สอนให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คุณภาพ และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพในประเด็นต่อไปนี้

1. การออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ที่มีลักษณะเป็นการผสมผสานความคิดรวบยอด กระบวนการเรียนรู้ ทักษะทางเทคโนโลยี การคิดขั้นสูงด้านต่าง ๆ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโดยการพัฒนาให้ผู้สอนมีความสามารถนำความคิดรวบยอดต่าง ๆ มาบูรณาการร่วมกันเป็นความคิดรวบยอด ในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันหรือต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้กัน แล้วออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนนำความคิดรวบยอดไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่ทำทลายความสามารถของ

ผู้เรียน ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น มีความสงสัยใคร่รู้ มีการถอตอบทเรียนของตนเองและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนและผู้สอน จนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง โดยให้ผู้สอนเข้าใจหลักการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ ดังนี้

- **พัฒนาผู้เรียนให้มี Growth mindset** โดยให้ผู้เรียนตอบคำถามตนเองว่า ต้องการบรรลุเป้าหมายอะไร หรืออยากทำอะไรให้ประสบความสำเร็จ เนื่องจาก Growth mindset เป็นปัจจัยเบื้องต้นที่สำคัญที่สุดในการเรียนรู้ของผู้เรียน

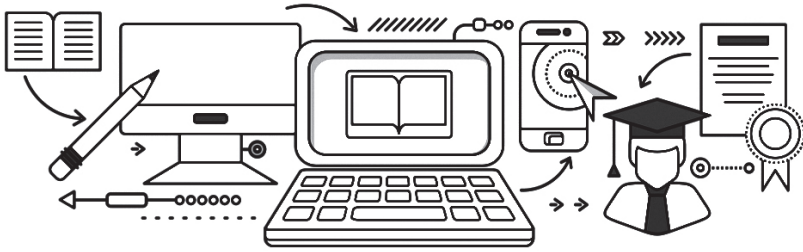
- **ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความคิดรวบยอดไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ** ตลอดจนการสร้างสรรค์นวัตกรรมตามความสนใจเพิ่มเติมตามศักยภาพของผู้เรียน

- **กิจกรรมการเรียนรู้เป็นแบบเปิด (Open learning)** คือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้ใช้ความสามารถหรือศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ ไม่ปิดกั้นจินตนาการสร้างสรรค์ของผู้เรียน

- **กระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ และพัฒนาแนวคิด (Idea) ในการสร้างสรรค์นวัตกรรม**

- **ผู้สอนมีบทบาทในการโค้ชผู้เรียนให้ใช้ศักยภาพในการเรียนรู้มากที่สุด** โดยการชี้แนะ ให้คำแนะนำ และให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

2. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีแรงบันดาลใจในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนนำศักยภาพสูงสุดของตนเองออกมาใช้ให้มากขึ้น Passion - based learning หรือการเรียนรู้ที่เน้น Passion

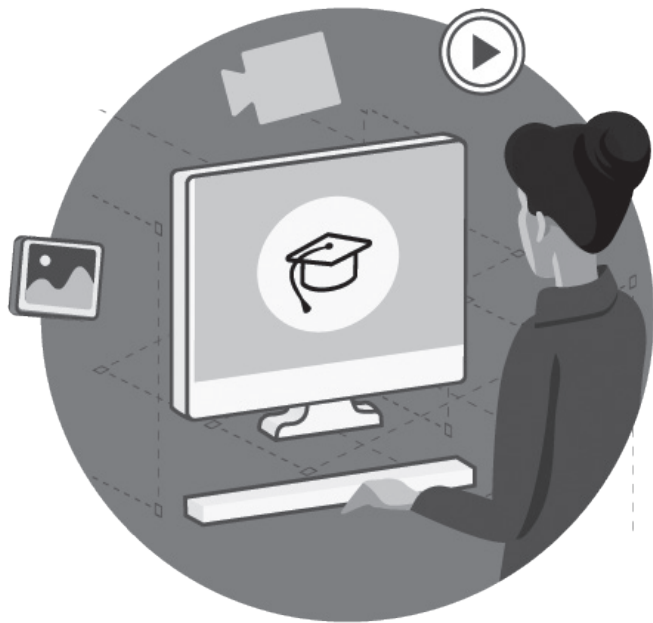
เป็นอีกวิธีการจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความมุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จในสิ่งที่ตนเองรัก ไม่ว่าสิ่งนั้นจะยากและซับซ้อนเพียงใด ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญประการหนึ่งของโลกยุค Disruptive technology โดยให้ผู้สอนมีความเข้าใจและมีทักษะในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นแรงบันดาลใจของผู้เรียน ดังนี้

- **ขั้นที่ 1 ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ของตนเอง**
ผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนมีเป้าหมายที่ต้องการประสบความสำเร็จ ทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของการเรียนรู้ (Ownership) เสริมสร้างแรงจูงใจภายใน ใช้เป้าหมายในการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือตั้งศักยภาพของผู้เรียนออกมา

- **ขั้นที่ 2 ผู้เรียนวางแผนการเรียนรู้ของตนเองการเรียนรู้บูรณาการเชิงสร้างสรรค์มีลักษณะเป็น Project – based learning, Problem – based learning, Creative – based learning, Research – based Learning และการเรียนรู้ในลักษณะอื่น ๆ ที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ตามแนวทางการเรียนรู้เชิงลึก ผู้เรียนนำความคิดรวบยอดต่าง ๆ เข้าไปในกระบวนการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้ของตนเอง**

■ **ขั้นที่ 3 ผู้เรียนลงมือปฏิบัติตามแผนการเรียนรู้ของตนเอง** ด้วยความกระตือรือร้นมี Growth mindset มีวินัยในตนเอง มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายตามวิธีการเรียนรู้และพหุปัญญาของผู้เรียน ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสนับสนุนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ผู้เรียนยังต้องกำกับติดตามความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ของตนเอง และรายงานต่อผู้สอนอย่างต่อเนื่อง ในลักษณะของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ผู้สอนทำหน้าที่โค้ช ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ชี้แนะ ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิด กระบวนการเรียนรู้ และแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง แทนการออกคำสั่งหรือกำหนดเส้นทางการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนโดยที่ผู้เรียนไม่ต้องคิดอะไร อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ประเมินความก้าวหน้าทางการเรียนรู้และให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนตามสภาพจริง

■ **ขั้นตอนที่ 4 ผู้เรียนประเมินตนเอง (Self - assessment)** เกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ ทักษะที่เกิดการพัฒนา ตลอดจนสมรรถนะและคุณลักษณะที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ สะท้อนคิดและถอดบทเรียนเกี่ยวกับแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาตนเองต่อไป

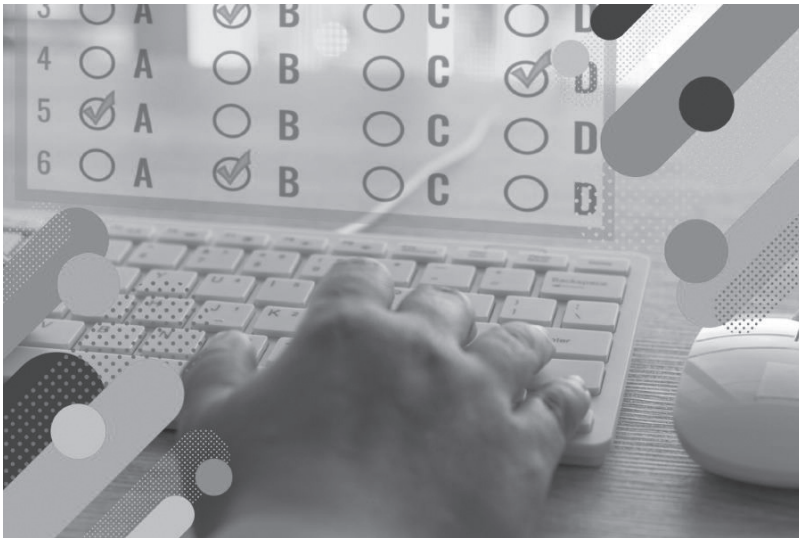
■ **ขั้นตอนที่ 5 ผู้สอนให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสร้างสรรค์** ในลักษณะของการให้ข้อมูลย้อนกลับ สรุปผลการเรียนรู้ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนทำได้ดี สิ่งที่ประสบความสำเร็จ และสิ่งที่ผู้เรียนควรปรับปรุงแก้ไข และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาตนเองให้กับผู้เรียนรายบุคคล

3. การเป็นโค้ชการเรียนรู้ โดยการโค้ชการฝึกทักษะให้กับผู้เรียน โดยเน้นให้ใช้วิธีการเรียนรู้ของตนเองเป็นลักษณะของการเรียนรู้ส่วนบุคคล Personalized learning การโค้ชเน้นชี้แนะผู้เรียนให้พัฒนาตนเองด้วยวิธีการที่สอดคล้องกับธรรมชาติและระดับความสามารถของผู้เรียน พัฒนาไปในทิศทางที่ถูกต้อง เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ การพัฒนาผู้สอนให้มีทักษะการโค้ชผู้เรียนให้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้บรรลุเป้าหมาย มีความผูกพันอยู่กับการเรียนรู้ สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดและกระบวนการเรียนรู้ของตนเองเป็นสำคัญ

ผู้สอนมีบทบาทกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความใฝ่เรียนรู้ แรงจูงใจ ความปรารถนา ทักษะ และกระบวนการคิดที่จะนำไปสู่การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น การตั้งคำถามด้วยเทคนิคต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้าง

กระบวนการคิดที่นำไปสู่การวางแผน การแก้ปัญหา และการสร้างสรรค์ การสนับสนุนผู้เรียนให้มีการกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาตนเอง และการประเมินผลความสำเร็จ การสังเกตและประเมินพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน การประยุกต์เทคนิคการสอนต่าง ๆ มาใช้ในการโค้ชผู้เรียนให้เหมาะสมกับธรรมชาติและความต้องการของแต่ละบุคคล ในลักษณะการสร้างเครื่องมือช่วยเหลือผู้เรียน ชี้แนะและช่วยเหลืออย่างเหมาะสม การส่งเสริมผู้เรียนให้มีความเชื่อมั่น ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติที่นำไปสู่การพัฒนาที่ดีขึ้น การดำรงรักษาสิ่งที่ดี ๆ ของผู้เรียน และให้การสนับสนุนและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยไม่ตัดสิน วิพากษ์ วิจารณ์ จับผิด การประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลายตามสภาพจริงและนำสารสนเทศมาพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

ผู้สอนดำเนินการโค้ชผู้เรียนบนพื้นฐานของการเคารพในศักดิ์ศรี
ของความเป็นมนุษย์ ความแตกต่างทางวัฒนธรรม ความเชื่อของผู้เรียน
หากผู้สอนได้รับการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนให้มีโอกาสโค้ชเพื่อการ
เรียนรู้ดังกล่าวจะทำให้การจัดการเรียนรู้ตอบสนององธรรมชาติและ
ความต้องการของผู้เรียนมากขึ้น อีกทั้งยังทำให้ผู้เรียนมีโอกาส
สนำศักยภาพในด้านต่าง ๆ ของตนเองมาใช้ในการเรียนรู้ได้มากขึ้น
และจะช่วยเปลี่ยนลักษณะการเรียนรู้จากการเรียนรู้เชิงรับ
(Passive learning) ไปสู่การเรียนรู้เชิงรุก (Active learning)
ที่เป็นจุดเน้นของการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบัน

4. การผลิตและใช้สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้
ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยการพัฒนาผู้สอนให้สามารถผลิตและใช้สื่อการเรียนรู้ตรงตามหลักสูตรที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ เกิดความรู้ความเข้าใจเชิงลึก (Deep understanding) ได้อย่างรวดเร็ว เลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียนรายบุคคล ทั้งสื่อออนไลน์ ออฟไลน์ และสื่อที่เป็นของจริง เป็นสื่อที่กระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้เพิ่มเติมต่อยอดด้วยตนเอง พัฒนาผู้สอนให้สามารถใช้สื่อออนไลน์อย่างเหมาะสม ใช้สื่อการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าถึงได้ ทั้งสื่อออนไลน์และออฟไลน์ ไม่มากเกินไป จนทำให้เกิดผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจของผู้เรียน

ตลอดจนการใช้สิ่งที่มีอยู่รอบตัวผู้เรียนหรือสิ่งของที่มีอยู่ในบ้านมาเป็นสื่อการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทุกคนเข้าถึงได้ สำหรับการพัฒนาผู้สอนให้มีความสามารถในการใช้แหล่งการเรียนรู้นั้น ควรพัฒนาให้สามารถใช้แหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่รอบตัวผู้เรียน แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนโดยเฉพาะชุมชนออนไลน์ที่เชื่อมโยงกับความคิตรงบยอด และทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมากขึ้น การใช้แหล่งการเรียนรู้ออนไลน์ที่ผู้สอนคัดสรรไว้ล่วงหน้าและจัดเตรียมไว้ให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ง่ายและประหยัด และความสามารถในการใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตอบสนองธรรมชาติและความสนใจของผู้เรียน

5. การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงและนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียน โดยการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหนึ่งในวิธีการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจความสามารถทักษะ สมรรถนะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผ่านการประเมินตามสภาพจริงใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย ประเมินอย่างต่อเนื่อง และให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน การประเมินอย่างสร้างสรรค์ให้คุณค่ากับการเรียนรู้ในผลการประเมินมากกว่าการตัดสินผลการเรียน ผู้เรียนใช้ผลการประเมินมาวางแผนและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ส่วนผู้สอนนำผลการประเมินมาปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยพัฒนาผู้สอนให้สามารถประเมินใน 3 มิติ ดังนี้

■ **มิติที่ 1 การประเมินกระบวนการเรียนรู้ (Process assessment)**

โดยพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถประเมินว่า ผู้เรียนมีวิธีการในการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับตนเองจากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ หรือไม่เพียงใด ตลอดจนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ หรือไม่ ซึ่งนับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน การประเมินกระบวนการเรียนรู้เกิดขึ้นระหว่างที่ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ตลอดจนการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้สอนใช้การสังเกตเป็นวิธีการหลักของการประเมินกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ดำเนินการสังเกตอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบว่าคุณผู้เรียนมีกระบวนการเรียนรู้เป็นอย่างไร กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและนำไปสู่การบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ได้หรือไม่

การให้ข้อมูลย้อนกลับในการประเมินกระบวนการเรียนรู้ นั้น ผู้สอนควรชี้ประเด็นให้ชัดเจนว่า ผู้เรียนควรพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในประเด็นใด เช่น การวางแผนการเรียนรู้ การสืบเสาะแสวงหาความรู้ การวิเคราะห์สังเคราะห์ความรู้ หรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนมีเป้าหมายในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองที่ชัดเจน นอกจากนี้ การชี้ประเด็นดังกล่าวแล้ว ผู้สอนควรให้แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่ผู้เรียนด้วยว่า ผู้เรียนควรพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างไร เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพไม่หลงทาง โดยที่การประเมินกระบวนการเรียนรู้ ช่วยทำให้ผู้สอนมีสารสนเทศมาพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ด้วยการให้ข้อมูลย้อนกลับ ให้ผู้เรียนมองเห็นจุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนาตนเอง ให้มีกระบวนการเรียนรู้ที่ดีขึ้น

■ **มิติที่ 2 การประเมินความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ (Progress assessment)** โดยพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถตรวจสอบได้ว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการหรือความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ ซึ่งอาจจะเป็นด้าน ความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในช่วงระยะเวลา ของการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างไร มีพัฒนาการความก้าวหน้าที่ดีขึ้นหรือไม่ โดยธรรมชาติแล้วผู้เรียนบางคนจะมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ที่รวดเร็ว ในขณะที่ผู้เรียนบางคนมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้แบบช้า ๆ หรืออาจจะ ไม่มีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ในผู้เรียนบางคน การประเมินความก้าวหน้า ช่วยให้ผู้สอนสามารถติดตาม (Monitor) การเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่าง เป็นปัจจุบัน (Real time monitoring) และสามารถให้ความช่วยเหลือผู้เรียน ได้ทันที นอกจากนี้ผู้สอนจะเป็นผู้ประเมินผู้เรียนแล้ว ผู้สอนยังสามารถ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเองได้ด้วย ซึ่งจะเป็นการพัฒนากระบวนการ

เรียนรู้ของผู้เรียนไปพร้อม ๆ กันแบบบูรณาการ เพราะการประเมินตนเอง เป็นองค์ประกอบหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน การประเมินความก้าวหน้าทางการเรียนรู้สามารถใช้วิธีการประเมินได้อย่างหลากหลาย เช่น การสังเกตพฤติกรรม การตรวจสอบผลงานการประเมินภาคปฏิบัติ เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ผู้สอนต้องการประเมิน การประเมินความก้าวหน้าช่วยให้ผู้สอนสามารถให้ความช่วยเหลือผู้เรียนได้ทันที

■ **มิติที่ 3 การประเมินผลผลิตทางการเรียนรู้ (Product assessment)** โดยพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถตรวจสอบได้ว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด ด้วยการใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินที่มีคุณภาพ ให้ผลการประเมินที่ถูกต้องตามบริบทของการจัดการเรียนรู้ ผลการประเมินผลผลิตทางการเรียนรู้จะเป็นสารสนเทศให้ผู้สอนทราบว่า จะต้องสอนซ่อมเสริมให้กับผู้เรียนคนใด ซึ่งถือว่า เป็นการจัดการเรียนรู้แบบรับรองผล ไม่ทิ้งผู้เรียนไว้ข้างหลัง ซึ่งการประเมินผลผลิตทางการเรียนรู้ยังช่วยทำให้ผู้เรียนทราบว่า ตนเองมีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ ตามที่กำหนดไว้ในจุดประสงค์การเรียนรู้แล้วหรือไม่ มีสิ่งใดที่ตนเองจะต้องไปเรียนรู้เพิ่มเติมหรือทำให้ดีกว่าเดิมในการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ต่อไป

จากการนำเสนอผลการวิจัยต่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2564 รองศาสตราจารย์ ดร.พิชิต ฤทธิจักรุญ หนึ่งในคณะผู้ทรงคุณวุฒิได้นำเสนอบัญญัติ 10 ประการ สำหรับครู ผู้ประสานการณ์วิกฤติ COVID-19 ซึ่งจะเป็นแนวทางที่สำคัญสำหรับการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนไว้ ดังนี้

- ออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสม
- ชื่นชมผู้เรียนเพียรสร้างแรงบันดาลใจ
- ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน
- มอบภาระงานให้ผู้เรียนแบบบูรณาการ
- ตรวจสอบประเมินชิ้นงานโดยให้ข้อมูลป้อนกลับ
- กำกับติดตามผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
- เน้นเรื่องการสร้างนิสัยใฝ่เรียนรู้ สู่การมีวินัยการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- เปล่งวาหะบอก ผนวกการสร้างสรรค์
- มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้พากเพียรก้าวหน้า
- รักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างครู ผู้เรียน และผู้ปกครอง ตลอดไป

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

จากการที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการวิจัย ในการรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้เห็นประเด็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังต่อไปนี้

ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

1. ควรมีการบูรณาการมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2550 และมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2550 ให้กระชับและมีจุดเน้นอย่างชัดเจนว่า สิ่ง que ผู้เรียนต้องรู้และทำได้คืออะไร เพื่อให้ผู้สอนสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้อย่างมีจุดเน้น และช่วยพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนได้ดีขึ้น

2. ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้สอนมีกระบวนการทัศน์และสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ แก่นขององค์ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมวิถีชีวิตของผู้เรียน ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

3. ส่งเสริมให้ผู้สอนและสถานศึกษาจัดการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงบริบทของโรงเรียนและระดับช่วงวัยของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียนรู้ และเรียนรู้ด้วยตนเอง เห็นคุณค่าของการเรียนรู้ พากเพียรเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ

4. ส่งเสริมให้ผู้สอนและสถานศึกษาออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานให้ครอบคลุม เพื่อสร้างโอกาสการเรียนรู้ทั้งที่โรงเรียน และที่บ้าน โดยประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง

5. หน่วยงานต้นสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรให้การสนับสนุนช่วยเหลือผู้สอนและสถานศึกษาทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาให้มีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน

ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. ควรให้การสนับสนุนผู้เรียนด้านความพร้อมด้านเทคโนโลยี ดิจิทัล อุปกรณ์การเรียนรู้แบบออนไลน์ที่สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ที่มีความหลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ควรผลักดันให้เกิดแพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยเฉพาะแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพสูง ผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าถึงและเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพอย่างเท่าเทียมกัน

ด้านการวัดและประเมินผล

1. ควรมีการปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการวัดและประเมินผล การเรียนรู้จากการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนมาเป็นการประเมิน เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนที่มีความยืดหยุ่นในด้านวิธีการประเมินและ เครื่องมือประเมิน เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

2. ควรมีการเปลี่ยนวิธีการวัดและประเมินผล การเรียนรู้จากการ ทำแบบทดสอบมาเป็นการประเมินตามสภาพจริงที่สะท้อนความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และสามารถนำผลการประเมิน ดังกล่าวไปใช้ในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชน และ ภาคส่วนต่าง ๆ

ควรส่งเสริมให้มินวัตกรรมการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ เรียนรู้ ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำมาจัดการ ความรู้เป็นแนวปฏิบัติสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ ในบริบทต่าง ๆ

✓ ผลการสังเคราะห์ฉบับที่กหลังจากจัดการเรียนรู้ของผู้สอนเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

จากการสังเคราะห์บทันทีหลังการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนที่นำแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ไปปฏิบัติ สามารถสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ได้ดังนี้

ระดับประถมศึกษาแบบเรียนรู้ที่โรงเรียน

- ผู้สอนควรปรับปรุงให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้นและสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น
- ผู้สอนควรทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนให้มากขึ้น
- ผู้สอนควรเพิ่มการใช้คำถามจุดประกายความคิดผู้เรียน
- ผู้สอนควรฝึกให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองให้มากขึ้น

- ผู้สอนควรจัดการเรียนรู้บูรณาการที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดให้มากขึ้น
- ผู้สอนควรมีการเสริมแรงให้กับผู้เรียนเกิดความใฝ่เรียนรู้

ระดับประถมศึกษาแบบเรียนรู้ที่บ้าน

- ผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลองให้มากขึ้น
- ผู้สอนควรติดตามผู้เรียนที่ขาดการส่งภาระงานตามเวลาที่กำหนด และแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ
- ผู้สอนควรเพิ่มกิจกรรมเกมตอบคำถามเพื่อช่วยผู้เรียนบางคนมีความสนใจเรียนมากขึ้น
- ผู้สอนควรมีการซ่อมเสริมโดยอธิบายเพิ่มเติมในเรื่องที่ผู้เรียนยังเข้าใจไม่ชัดเจน
- ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้เพื่อนที่เรียนรู้เร็วกว่าช่วยแนะนำเพื่อนที่เรียนรู้ช้ากว่า
- ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก ให้พูดบ่อย ๆ และให้กำลังใจผู้เรียน
- ผู้สอนควรแนะนำผู้เรียนให้ใช้ความพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายและส่งงานตรงเวลา
- ผู้สอนควรกระตุ้น ให้กำลังใจ และเสริมแรงผู้เรียนเพื่อให้ตั้งใจเรียนรู้มากขึ้น
- ผู้สอนควรให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมอย่างหลากหลายเพื่อกระตุ้นการคิดวิเคราะห์

- ผู้สอนอาจให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมการร้องเพลง เล่นเกม ง่าย ๆ เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจ
- ผู้สอนควรปฏิบัติให้ผู้เรียนได้ศึกษาก่อน แล้วจึงให้ผู้เรียน ปฏิบัติตาม และปฏิบัติด้วยตนเอง
- ผู้สอนควรมีกิจกรรมที่กระตุ้นความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ ของผู้เรียน
- ผู้สอนควรกระตุ้นผู้เรียนให้มีความเอาใจใส่และเห็นความ สำคัญของการเรียนรู้
- ผู้สอนควรบันทึกคลิปการจัดการเรียนรู้เก็บไว้และส่งให้ผู้เรียน ใช้ทบทวนการเรียนรู้
- ผู้สอนควรทบทวนเนื้อหาเดิมก่อนที่จะเริ่มจัดการเรียนรู้ เนื้อหาใหม่
- ผู้สอนควรมีการอธิบายและยกตัวอย่างให้ผู้เรียนศึกษาอย่าง เป็นขั้นตอน

ระดับมัธยมศึกษาแบบเรียนรู้ที่โรงเรียน

- ผู้สอนควรจัดหาสื่อแอนิเมชันในเนื้อหาที่ซับซ้อนให้ผู้เรียน ทำความเข้าใจได้ง่ายขึ้น
- ผู้สอนควรอธิบายตัวอย่างให้หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้ สังเกตและทำความเข้าใจด้วยตนเอง
- ผู้สอนควรทบทวนเนื้อหาเดิมและสอนเสริมสำหรับผู้เรียนที่ยัง ไม่ผ่านเกณฑ์

ระดับมัธยมศึกษาแบบเรียนรู้ที่บ้าน

- ผู้สอนควรอธิบายวิธีการและขั้นตอนการเข้าเว็บไซต์ที่ผู้เรียนไม่คุ้นเคยอย่างละเอียดและช้า ๆ
- ผู้สอนควรแนะนำให้ผู้เรียนตรวจสอบสัญญาณอินเทอร์เน็ตทุกครั้งก่อนเข้าเรียนออนไลน์
- ผู้สอนควรจัดการเรียนรู้ด้านทักษะ ปฏิบัติให้ผู้เรียนปฏิบัติตามอย่างเป็นขั้นตอน
- ผู้สอนควรจัดทำแบบฝึกทักษะเพิ่มเติมในเนื้อหาที่ผู้เรียนมักทำผิดพลาด
- ผู้สอนควรอธิบายทบทวนเนื้อหาให้กับผู้เรียนที่ยังไม่เข้าใจ ช้าบ่อย ๆ
- ผู้สอนควรส่งเสริมผู้เรียนโดยทำแบบฝึกทักษะให้กับผู้เรียน เฉพาะบุคคล
- ผู้สอนควรเปิดโอกาสและเชิญชวนให้ผู้เรียนตอบคำถามบ่อย ๆ พร้อมทั้งให้กำลังใจ
- ผู้สอนควรแนะนำให้ผู้เรียนที่ได้คะแนนยังไม่ผ่านเกณฑ์ ไปทบทวนความรู้ด้วยตนเองอีกครั้ง
- ผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดเชื่อมโยงความรู้ด้วยตนเอง เพื่อความเข้าใจที่แท้จริง
- ผู้สอนควรคิดค้นนวัตกรรมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองในรูปแบบออนไลน์

- ผู้สอนควรให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติม เริ่มจากข้อง่าย ๆ และเพิ่มความท้าทายมากขึ้น
- ผู้สอนควรเสริมแรงผู้เรียนและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ให้มาก
- ผู้สอนควรอธิบายบทเรียนซ้ำอีกครั้งเพื่อให้ผู้เรียนที่ยังไม่ผ่านเกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง
- ผู้สอนควรขอมเสริมผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยการให้คำแนะนำช่วยเหลือตรงตามสภาพปัญหา
- ผู้สอนควรให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียน โดยให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่น ตั้งใจ และมีสมาธิ
- ผู้สอนควรกระตุ้นแรงจูงใจและให้กำลังใจผู้เรียนเพื่อการปฏิบัติงานให้สำเร็จ
- ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองให้มาก
- ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนปรับปรุงแก้ไขผลงานของตนเองได้ตลอดเวลา
- ผู้สอนควรแนะนำให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง
- ผู้สอนควรเชื่อมโยงความรู้ โดยยกตัวอย่างประกอบเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่แท้จริง
- ผู้สอนควรชี้แนะให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ของการบันทึกการเรียนรู้จากความเข้าใจของตนเอง

- ผู้สอนควรแนะนำให้ผู้เรียนสร้างผังความคิดรวบยอด (Concept mapping) ของตนเอง
- ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหามาก่อนเวลาแล้ว มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน
- ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจมากขึ้น
- ผู้สอนควรจัดการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง
- ผู้สอนควรเสริมแรงทางบวกให้กับผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ
- ผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานกับเพื่อน
- ผู้สอนควรออกแบบการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงกับสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว ผู้เรียน เพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจ

จากการสังเคราะห์บทบทกหลังการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนดังกล่าว ผู้สอนท่านอื่น ๆ สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ได้ตามความเหมาะสมกับบริบทเชิงพื้นที่และสอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียนของตนเองต่อไป

✓ ตกพลีทองคำความรู้จากการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มีลักษณะเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและยืดหยุ่นตามบริบทเชิงพื้นที่และธรรมชาติของผู้เรียนสอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดที่ yak ต่อการคาดการณ์ว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดจะเป็นไปในทิศทางใด อีกทั้งผู้เรียนมีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ และทักษะพื้นฐาน ความพร้อมด้านการเข้าถึงสื่อและแหล่งการเรียนรู้ หากผู้เรียนสามารถมาเรียนรู้ที่สถานศึกษาได้จะทำให้การจัดการเรียนรู้ดำเนินการได้สะดวกมากขึ้น แต่หากผู้เรียนไม่สามารถมาเรียนที่สถานศึกษาได้ อันเนื่องมาจากความรุนแรงของการแพร่ระบาดของโรค การจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องมีความหลากหลายและยืดหยุ่นสูงขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ เพราะการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายและยืดหยุ่นตามบริบทภายใต้ความคิดรวบยอด (Main concept) เดียวกันจะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่มีความหลากหลายในด้านต่าง ๆ เช่น ระดับความสามารถ

ตามช่วงวัย ทักษะพื้นฐานการเรียนรู้ ความพร้อมด้านอุปกรณ์ดิจิทัล ที่ผู้เรียนจะใช้ในการเรียนรู้ปัญหา ตลอดจนความพร้อมของครอบครัว เป็นต้น สามารถปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ได้มากกว่าการจัดการเรียนรู้ที่ขาดความหลากหลายและไม่ยืดหยุ่น อีกทั้งยังช่วยทำให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนรู้มากขึ้นด้วยจากการที่มีโอกาสเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ควรเป็นไปในลักษณะของการบูรณาการเชื่อมโยง ความคิดรวบยอดกับวิถีชีวิตของผู้เรียน เพราะการเรียนรู้แบบบูรณาการ จะช่วยเชื่อมโยงความคิดรวบยอดต่าง ๆ ที่มีความกระจัดกระจายและแยก ส่วนเข้ามาไว้ด้วยกัน ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้อย่างมีความหมาย ซึ่งจะมี ประโยชน์ต่อการเกิดการเรียนรู้เชิงลึก (Deep learning) ที่เป็นความเข้าใจ อย่างถ่องแท้ เพราะผู้เรียนได้เรียนรู้จากสิ่งที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของ ตนเอง เกิดการเชื่อมโยงแก่นของความรู้กับสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน โดยที่การจัดการเรียนรู้บูรณาการจะเป็นรากฐานของทักษะการคิดระดับสูง ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็นลักษณะการคิดแยกแยะสิ่งต่าง ๆ ออกจากกันอย่างมีเหตุผล การคิดสังเคราะห์ ซึ่งเป็นการคิดที่มีลักษณะ รวมเข้ามาหาลักษณะร่วมซึ่งจะเป็นพื้นฐานที่นำไปสู่การคิดสร้างสรรค์และ พัฒนานวัตกรรมต่อไป

ผู้สอนควรมีความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้ตอบสนองธรรมชาติ ความพร้อมและความต้องการของผู้เรียน ความคิดสร้างสรรค์เป็นปัจจัยเสริมให้สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพราะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) นั้นมีความซับซ้อนมากกว่าในสถานการณ์ปกติ เนื่องจากมีเงื่อนไขและข้อจำกัดหลายประการ ดังนั้นการที่ผู้สอนมีความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ จะช่วยให้การจัดการเรียนรู้มีการผสมผสานความคิดรวบยอด ทักษะ กระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีเป้าหมายในการเรียนรู้และความกระตือรือร้นมากขึ้น

สำหรับผู้สอนนั้น ควรมีบทบาทการโค้ช (Coaching) กระตุ้นให้ผู้เรียนมีเป้าหมายในการเรียนรู้ มีวินัยในการเรียนรู้ ติดตามช่วยเหลือให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ แสดงให้เห็นว่า ผู้สอนยังคงเป็นบุคลากรที่สำคัญมากที่สุดในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ที่โรงเรียนหรือการเรียนรู้ที่บ้าน ผู้สอนที่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนมีเป้าหมายในการเรียนรู้และมีวินัยในการเรียนรู้ จะช่วยให้ผู้เรียนกำกับตนเองในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องด้วยความมุ่งมั่น มีจิตใจจดจ่อ และกระตือรือร้น นอกจากนี้ การสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองในการติดตามช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องยังเป็นอีกบทบาทหนึ่งของผู้สอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคที่ผู้เรียนมีความยากลำบากในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้อีกด้วย ซึ่งการที่ผู้สอนและผู้ปกครองหมั่นติดตามช่วยเหลือผู้เรียน จะช่วยทำให้ผู้เรียนติดตามบทเรียนได้มากขึ้นและไม่ถูกทิ้งไว้ข้างหลัง

ผู้สอนควรใช้สื่อเทคโนโลยีและแหล่งการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับระดับความสามารถของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เลือกใช้ตามความพร้อม สามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้อย่างเท่าเทียมกัน เพราะผู้เรียนแต่ละคนจะมีเงื่อนไขและข้อจำกัดในการใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน หากการใช้สื่อและเทคโนโลยีมีความสอดคล้องกับเงื่อนไขต่าง ๆ ตลอดจนระดับความสามารถในการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีต่าง ๆ จะทำให้ผู้เรียนเข้าถึงการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการใช้สื่อและเทคโนโลยีนั้นไม่มีข้อกำหนดตายตัวว่าจะต้องเป็นสื่อหรือเทคโนโลยีชนิดใด แต่ยึดประโยชน์ที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีที่หลากหลาย ยังคงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาสมรรถนะเทคโนโลยีของผู้เรียนเช่นกัน

สำหรับการวัดและประเมินผลนั้น ควรเป็นการวัดและประเมิน เพื่อการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย ยืดหยุ่น ผู้สอนมีการให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสร้างสรรค์ต่อผู้เรียน ซึ่งการ ประเมินที่ช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากขึ้น คือ การประเมิน ที่เสริมพลังตามสภาพจริง แทนการทดสอบแบบเข้มงวด เพราะการทดสอบ แบบเข้มงวดจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความเครียดและวิตกกังวล อีกทั้งยังไม่ได้ ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอีกด้วย แต่การประเมินตาม สภาพจริงจะช่วยผู้เรียนได้มาก เพราะผู้สอนจะต้องใช้วิธีการประเมินที่ หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตรวจสอบผลงานของผู้เรียนที่สะท้อน ให้เห็นถึงกระบวนการเรียนรู้ ความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ และผลผลิตของ การเรียนรู้

โดยสรุปแล้ว ลักษณะการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนา
ศักยภาพของผู้เรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา
2019 (COVID-19) ดังที่กล่าวมาแล้วนั้น เป็นโจทย์ที่ทำให้หาความเป็น
มีอาชีพของผู้สอนว่า จะสามารถเรียนรู้และปรับตัวในการจัดการเรียนรู้
ท่ามกลางสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคนี้ได้มากน้อยเพียงใด ผู้สอนที่
เรียนรู้สิ่งใหม่อยู่ตลอดเวลา พัฒนาตนเองมาอย่างต่อเนื่อง เมื่อต้องมาพบ
สถานการณ์ที่เต็มไปด้วยความท้าทายนี้ จะสามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็ว
ส่งผลต่อการรักษามาตรฐานคุณภาพการจัดการเรียนรู้ไว้ได้อย่างเหนียวแน่น
ผู้เรียนยังคงได้เรียนรู้ความคิดรวบยอดต่าง ๆ อย่างบูรณาการ ได้รับการพัฒนา
ทักษะกระบวนการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างต่อเนื่อง

แนวทาง
การจัดการเรียนรู้
แบบผสมผสาน

การจัดการเรียนรู้

- ผู้เรียนเป็นสำคัญ
- หลากหลาย
- ยืดหยุ่น
- ร่วมมือกับผู้ปกครอง

บทบาทผู้สอน

- ออกแบบการเรียนรู้
- โค้ชผู้เรียน
- ให้กำลังใจ
- เอาใจใส่

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

- ผู้เรียนทุกคนเข้าถึงได้
- หลากหลาย
- ประหยัด
- ปลอดภัย

การประเมินผล

- เสริมพลังตามสภาพจริง
- เน้นการพัฒนาผู้เรียน
- ส่งเสริมการประเมินตนเอง
- ให้ข้อมูลย้อนกลับ
อย่างสร้างสรรค์

เทคนิคการจัดการเรียนรู้ แบบผสมผสาน

สแกนเพื่อรับชม VDO

**แนวปฏิบัติการจัดการเรียนรู้
แบบผสมผสานเพื่อพัฒนา
ศักยภาพของผู้เรียนระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ
โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
(COVID-19)**

แนวปฏิบัติการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

จากการนำเสนอผลการประเมินประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวมาข้างต้น คณะผู้ศึกษาได้ร่วมกันถอดบทเรียนจุดเด่นของการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนที่เป็นอาสาสมัครโดยแบ่งเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ระดับประถมศึกษาแบบเรียนรู้ที่โรงเรียน จำนวน 2 แผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่

1. การพัฒนาการใช้อุปกรณ์วิทยาศาสตร์

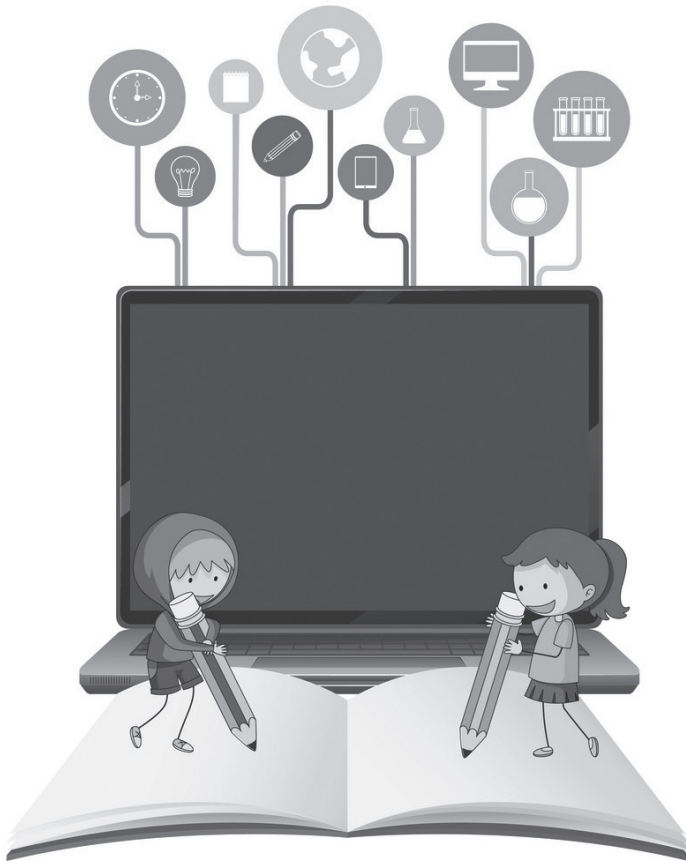
2. การแยกสารผสมแผนการจัดการเรียนรู้ระดับประถมศึกษา
แบบเรียนรู้ที่บ้าน จำนวน 11 แผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่

- 1) เสียงรอบตัว
- 2) สิ่งรอบตัวเรา
- 3) แรงในชีวิตประจำวัน
- 4) การบวกจำนวนสองจำนวนที่มีผลบวกไม่เกิน 10
- 5) การได้ยินเสียงผ่านตัวกลาง
- 6) การเกิดเสียงสูง เสียงต่ำ
- 7) การเกิดเสียงและการเคลื่อนที่ของเสียง
- 8) เศษส่วน
- 9) การบวกและการลบจำนวนนับที่มากกว่า 100,000
- 10) ใส่ใจการอ่าน
- 11) โจทย์ปัญหาการบวก การลบเศษส่วน และจำนวนคละ

แผนการจัดการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษาแบบเรียนรู้ที่โรงเรียน
จำนวน 4 แผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่

- 1) What an amazing leaf!
- 2) โครงสร้างและการเจริญเติบโตของต้นพืช
- 3) โคลงภาพพระราชพงศาวดาร
- 4) การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสูงกว่าสอง

แผนการจัดการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษาแบบเรียนรู้ที่บ้าน
จำนวน 26 แผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่

- 1) สารประกอบอินทรีย์ในชีวิตประจำวันและการนำไปใช้ประโยชน์
- 2) การรักษาคุณภาพในร่างกาย
- 3) ระบบสัทอักษรในภาษาจีน
- 4) อินเวอร์สของฟังก์ชันตรีโกณมิติ
- 5) การดำเนินการของเซต
- 6) จุดตัดของสารบริสุทธิ์และสารผสม
- 7) โครงสร้างและการเจริญเติบโตของใบพืช
- 8) Writing an email describing a house for rent
- 9) รายได้ประชาชาติการวัดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

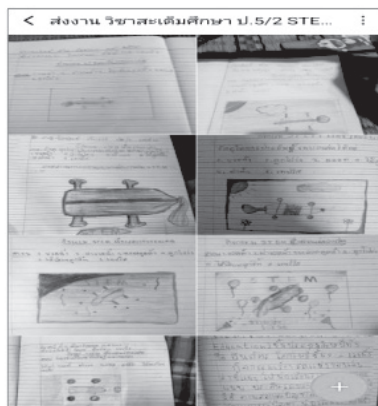
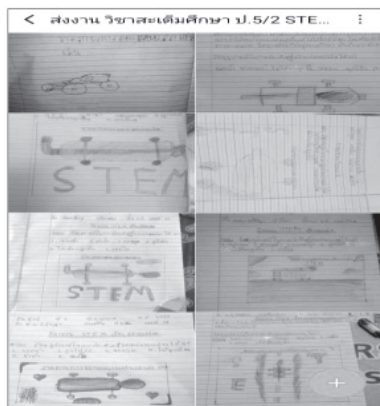
- 10) Đứng lên ngôi xuống
- 11) การเรียกชื่อของสารประกอบอินทรีย์
- 12) Physical appearance and personality
- 13) การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น
- 14) เศรษฐกิจของทวีปอเมริกาเหนือ
- 15) กฎหมายในชีวิตประจำวัน
- 16) Grammar for giving the directions
- 17) การแต่งบทร้อยกรองกาพย์ยานี 11
- 18) โน้ตสากล
- 19) ประเภทของบุคคลตามกฎหมาย
- 20) เอกลักษณะและสมการตรีโกณมิติ
- 21) วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมสากล
- 22) การลำเลียงน้ำและแร่ธาตุของพืช
- 23) การเขียนโปรแกรมเบื้องต้น
- 24) นิราศภูเขาทอง (ประวัติผู้แต่ง ที่มาและลักษณะคำประพันธ์)
- 25) อิเหนา ตอน คีตกะหมังกุหนิง
- 26) พลเมืองยุคดิจิทัล

โดยคณะผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ให้เห็นปัจจัยที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

ภาพผังความคิดรวบยอด เรื่อง สมบัติของสารบริสุทธิ์ และสารผสม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นี้ ผู้สอนได้จัดทำขึ้นไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ เพราะผังความคิดรวบยอดจะช่วยกำกับกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นระบบและมีจุดเน้นที่ชัดเจน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจในความคิดรวบยอดอย่างแท้จริง และช่วยทำให้กิจกรรมการเรียนรู้มีความเชื่อมโยงกันระหว่างความคิดรวบยอดหลักและความคิดรวบยอดรอง ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยให้การจัดการเรียนรู้มีคุณภาพมากขึ้น

ภาพประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาสะเต็มศึกษา (STEM) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
 ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

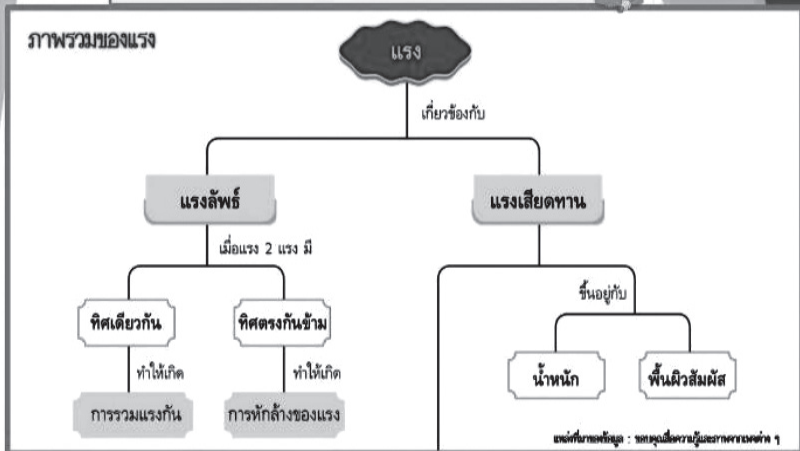

จากภาพจะสังเกตพบว่า ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างดี โดยเตรียมวัสดุ สื่อ อุปกรณ์ และอุปกรณ์ดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนได้แสดงการสาธิตการปฏิบัติกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ศึกษาผ่านระบบออนไลน์ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหาสาระ ซึ่งผู้เรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพและน่าสนใจ

ภาพสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์หัวข้อ สิ่งมีชีวิตรอบตัวเรา สำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้สอนเลือกใช้ภาพเป็นสื่อและใช้คำถาม กระตุ้นให้ผู้เรียนร่วมตอบคำถามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นต่าง ๆ กับ ผู้เรียน ช่วยทำให้ผู้เรียนติดตามบทเรียน และร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ ได้ดี

แรงในชีวิตประจำวัน (แรงลัพธ์และแรงเสียดทาน)

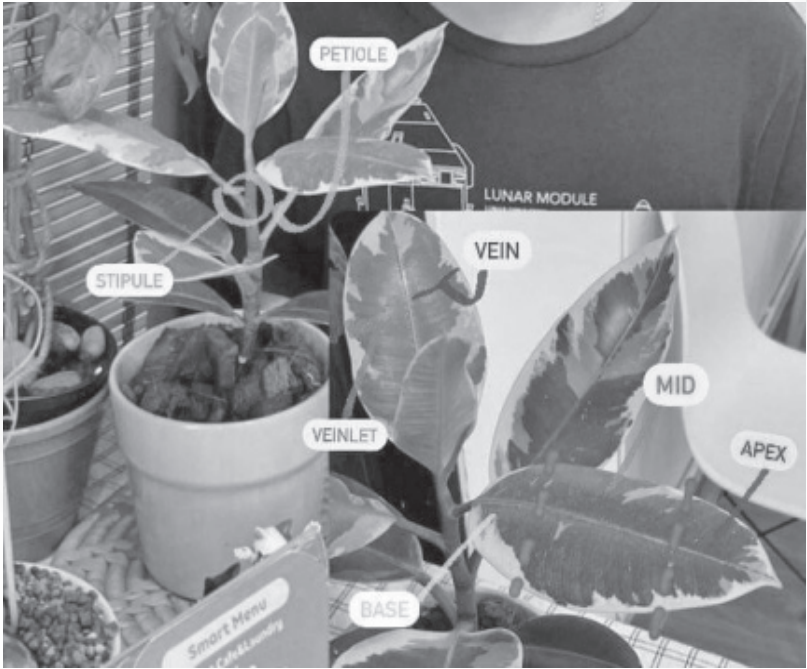

ระดับศึกษา (STEM Education) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ครูฉัตรพร ภาควณิชกุล ..กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โรงเรียนเทศบาล 5 สิบรักรัษฎา. 7

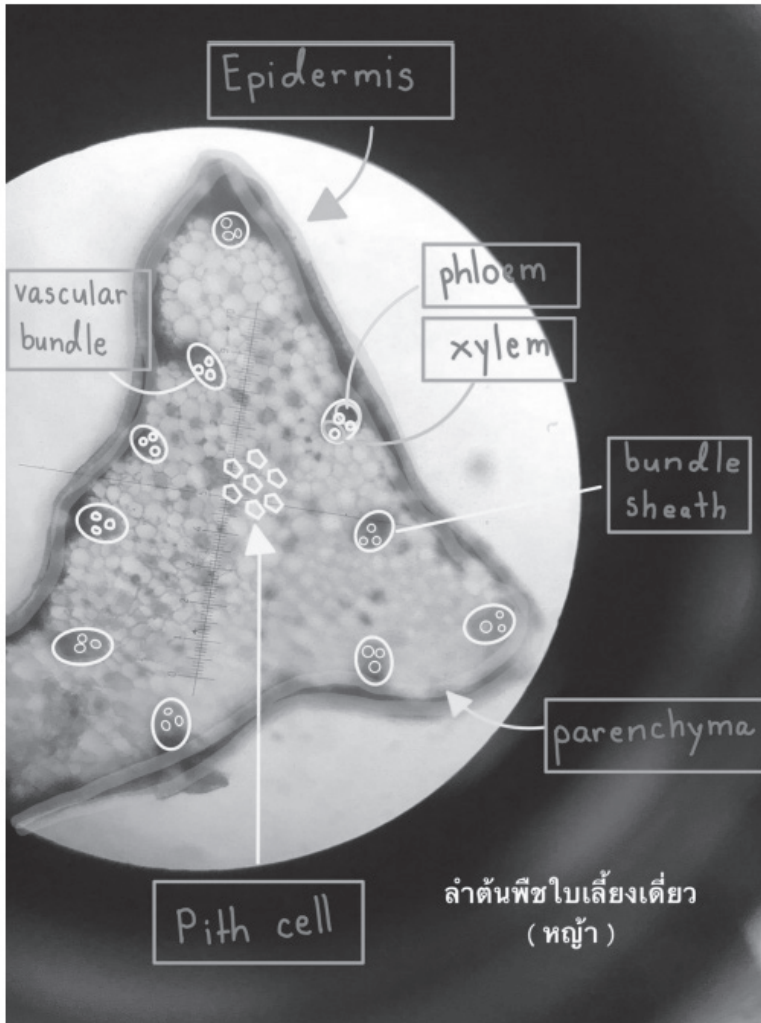

ภาพการนำเสนอผังมโนทัศน์ความคิดรวบยอดหลัก เรื่อง แรงในชีวิตประจำวัน (แรงลัพธ์และแรงเสียดทาน) ที่ผู้สอนจัดทำขึ้นเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปสร้างสรรค์ผลงาน ตลอดจนสรุปและเชื่อมโยงองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยที่ผังความคิดรวบยอดดังกล่าว ยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถจัดระบบความรู้ได้อย่างชัดเจน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการเรียนรู้ความคิดรวบยอดอื่น ๆ ต่อไป

ภาพการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ เรื่อง โครงสร้างใบพืช ที่ผู้สอน ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนใช้ใบไม้ของจริง ซึ่งผู้เรียนมีอยู่ที่บ้านเป็นสื่อการเรียนรู้ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำเสนอความรู้เกี่ยวกับ โครงสร้างใบพืชในลักษณะผังมโนทัศน์ แล้วส่งเป็นผลงานของผู้เรียนแทน การทำแบบฝึกหัดที่ต้องเขียนคำตอบเพียงอย่างเดียว ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะสร้างสรรค์ผลงานของตนเองที่ไม่เหมือนใคร ช่วยส่งเสริมความเป็นเจ้าของการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน และยังเป็น การเชื่อมโยงความรู้เชิงทฤษฎีกับสิ่งที่มีอยู่ในชีวิตจริง ทำให้เกิดความเข้าใจ ที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

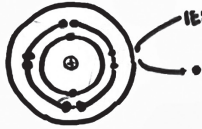

ภาพการทำผังมโนทัศน์ส่วนประกอบของลำต้นพืชใบเลี้ยงเดี่ยว
 ของผู้เรียน ที่ใช้ภาพถ่ายจากกล้องจุลทรรศน์มาเขียนนำเสนอเป็นผลงาน
 ที่สะท้อนความรู้ความเข้าใจของตนเอง โดยผู้สอนจะนำไปเป็นส่วนหนึ่งของ
 การประเมินผลการเรียนรู้และให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนรายบุคคล

สมบัติของอะตอมธาตุ

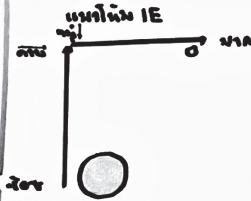
1. พลังงานไอออนแรก IE

พลังงานไอออนแรก คือ พลังงานที่ใช้ในการดึงอิเล็กตรอน 1 ตัวออกจากอะตอมในสถานะแก๊ส กล่าวเป็นไอออนบวก

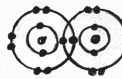
แนวโน้มพลังงานไอออนแรกในตารางธาตุ

- อยู่ในหมู่เดียวกัน พลังงานไอออนแรกมีค่าลดลงตามหมู่เพราะขนาดของอะตอมเพิ่มขึ้นและแรงดึงดูดของนิวเคลียสลดลง
- อยู่ในคาบเดียวกัน พลังงานไอออนแรกเพิ่มขึ้นจากซ้ายไปขวาเพราะค่าประจุเชิงบวกสุทธิมีมากขึ้น & ความหนาแน่นจึงมีแรงดึงดูดที่รุนแรงขึ้นกับกับแรงผลักของอิเล็กตรอนเหมือนกัน

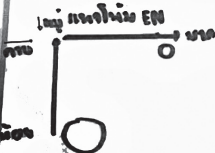
2. รัศมีอะตอม EN

รัศมีอะตอมคือ ขนาดที่ ความยาวในตารางธาตุคือค่า EN ที่เพิ่มขึ้น

แนวโน้มรัศมีอะตอมในตารางธาตุ

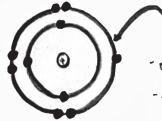
- อยู่ในหมู่เดียวกัน ค่ารัศมีอะตอมมีค่าลดลงตามหมู่กล่าว
- อยู่ในคาบเดียวกัน ค่ารัศมีอะตอมมีค่าเพิ่มขึ้นจากซ้ายไปขวา

3. สมบัติของอิเล็กตรอน EA

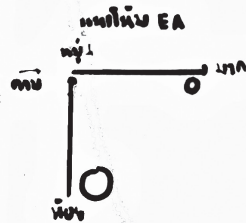
สมบัติของอิเล็กตรอน คือ พลังงานที่อะตอมใช้เพื่อดึง

อิเล็กตรอนออกจากอะตอม

แนวโน้มสมบัติของอิเล็กตรอน

- อยู่ในหมู่เดียวกัน สมบัติของอิเล็กตรอนมีค่าลดลงตามหมู่
- อยู่ในคาบเดียวกัน สมบัติของอิเล็กตรอนมีค่าเพิ่มขึ้นจากซ้ายไปขวา

ภาพตัวอย่างผลงานของผู้เรียน เรื่อง อะตอม ที่เกิดจากการทำงานร่วมกันของผู้เรียนผ่านระบบการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ โดยผู้สอนออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกันผ่านช่องทางออนไลน์

ตัวอย่าง แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการสอน ระดับชั้นประถมศึกษา

แผนการสอน ระดับชั้นมัธยมศึกษา

รายงาน

การศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ฉบับเต็ม

The background features several stylized, grey, spherical virus-like particles with protruding spikes, scattered across a light grey, bokeh-style background. A solid grey horizontal banner is positioned in the upper middle section of the page.

ប្រណិប័តន

บรรณานุกรม

เก็จกนก เอื้อวงศ์ และคณะ. (2564). รายงานการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้อัจฉริยะสำหรับนักเรียนระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

จินตวิริ์ คล้ายสังข์. (2562). เอกสารประกอบการอบรมเชิงวิชาการ เรื่อง การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning). กรุงเทพฯ: ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ใจทิพย์ ณ สงขลา. (2561). การออกแบบการเรียนรู้แนวดิจิทัล. กรุงเทพฯ: ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

น้ำอ้อย สุนโท, ศิริรัตน์ เพ็ชรแสงศรี และผดุงชัย ภูพัฒน์. (2559). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ โดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม, 15(1): 83-89.

ปราโมทย์ สุขศิริศักดิ์ และนนทิกานต์ กลิ่นเขตต์. (2563). การจัดการศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019: กรณีศึกษาโรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช. วารสารพยาบาลทหารบก. 21(2): 44-52.

พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2553). หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: แฮสส์ ออฟเคอร์มีส์.

ภาษากร แจ่มหม้อ, สุริศักดิ์ ประสานพันธ์, วาริรัตน์ แก้วอุไร และเอี่ยมพร หลินเจริญ. (2559). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้อาชีวศึกษาแบบผสมผสาน โดยใช้แหล่งข้อมูลเป็นหลัก เพื่อส่งเสริมความใฝ่เรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 18(2): 37-49.

ภูมิศรัณย์ ทองเลี่ยมนาค. (2564). งานเสวนาทางการศึกษา ร่วมหาหรือเพื่อหาทางออก “โรงเรียนต้องปรับตัวอย่างไร เมื่อโควิด-19 รุกรานการศึกษา” วันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2564.

ราชกิจจานุเบกษา. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. เล่ม 116 ตอนที่ 74ก หน้า 1 – 23, วันที่ 19 สิงหาคม 2542.

ลัดดาวรรณ จันทร์ใหม่, ประกอบ ใจมั่น และกรวรรณ สีสสม. (2562). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ออนไลน์แบบผสมผสานบนฐานการคิดออกแบบเกมที่สร้างเสริมความมุ่งมั่นแน่วแน่ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 19(2): 56-65.

วาทีนีสกะมณี, นคร ละลอกน้ำ และวีระพันธ์ พานิชย์. (2562). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์แบบผสมผสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเรื่องการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ด้วยโปรแกรม Flip album สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์*, 6(2): 188-199.

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล. (2558). *การโค้ชเพื่อการรู้คิด*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: จรัลสนิทวงศ์การพิมพ์.

ศิริชัย นามบุรี. (2564). การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิ่งแบบผสมผสานรายวิชา ปฏิบัติการเคมีระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โครงการห้องเรียนพิเศษ วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. *Journal of Modern Learning Development*, 6(2): 236-251.

สกริพร เขาวนชัย และอมรรัตน์ สารเถื่อนแก้ว. (2563). ความพร้อมในการนำ นโยบายการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ในสถานการณ์การระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขตภาคเหนือตอนล่าง. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*. 6(6): 94-105.

สมร อุ่นผ่อง และชาญชัย วงศ์สิริสวัสดิ์. (2563). รายงานผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานแนวคิดแบบสมดุลภาษา (Balanced literacy) และรูปแบบการเรียนรู้แบบชิปปา “CIPPA Model” เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนมาตราไทย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี*, 12(2): 234-265.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

อัมพร พิณะสา. (2564). สพฐ. แจงเลือกวิธีเรียนได้หลายแบบหากไม่พร้อมเรียนออนไลน์. สืบค้นจาก <https://www.obec.go.th/archives/377135>

Abdulla, A. (2017). *Coaching Students in Secondary Schools: Closing the Gap between Performance and Potential*. New York, NY: Routledge.

Bordoloi, Ritimoni., Das, Prasenjit & Das, Kandarpa. (2021). Perception towards online/blended learning at the time of Covid-19 pandemic: an academic analytics in the Indian context. *Asian Association of Open Universities Journal*, retrieved from <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/AAOUJ-09-2020-0079/full/pdf?title=perception-towards-onlineblended-learning-at-the-time-of-covid-19-pandemic-an-academic-analytics-in-the-indian-context>

Carman, J.M. (2005). “Blended Learning Design: Five Key Ingredients.” [Online] Retrieved from <http://www.agilantlearning.com/Blended Learning>.

Ching, Gregory S. (2020). From Face-to-Face to Blended Learning: Teaching and Learning during COVID-19 in Taiwan. SITE Interactive Online 2020 Conference - , , October 26-28, 2020

Costa, Arthur L. and Garmston, Robert j. (2002). *Cognitive Coaching:A Foundation For Renaissance Schools*. 2nd ed. Massachusetts: Christopher – Gordon Publishers, Inc.

Crockett, L. W., & Churches, A. (2017). *Mindful Assessment: The 6 Essential Fluencies of Innovative Learning*. Bloomington, IN: Solution Tree Press.

Driscoll, M., (2002). Blended Learning: Lets get beyond the hype.” [Online] Retrieved from <http://www.07.ibm.com/services/pdf/>

Dziuban, C., Picciano, A. G., Graham, C. R., & Moskal, P. D. (2016). *Conducting Research in Online and Blended Learning Environments: New Pedagogical Frontiers*. New York: Routledge, Taylor & Francis Group

Erickson, H. L., Lanning, L. A., & French, R. (2017). *Concept-Based Curriculum and Instruction for the Thinking Classroom* (2nd. ed.). Thousand Oaks, CA: Corwin.

Fogarty, J. R. (2016). *Invite Excite Ignite: 13 Principles for Teaching, Learning, and Leading, K-12*. New York, NY: Teachers College Press.

Fogarty, R. J., & Pete, B. M. (2017). *From Staff Room to Classroom: A Guide for Planning and Coaching Professional Development*, (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Corwin.

Graham, Charles. R., Borup, Jered., Pulham, Emily., Larsen, Ross. (2017). K-12 Blended Teaching Readiness. Retrieved from <https://mvlri.org/wp-content/uploads/2017/11/k12-blended-teaching-readiness-phase-1-instrument-development.pdf>

Hesse, Laura, “The effects of blended learning on K-12th grade students” (2017). Graduate Research Papers. 116. <https://scholarworks.uni.edu/grp/116>

- Horn, B.M. & Staker, H. (2011). *The Rise of K-12 Blended Learning*. Unpublished Paper:Innosight Institute.
- Knight, J. (2009). *Coaching Approaches & Perspectives*. Thousand Oaks, CA: Corwin.
- Marzano , Robert J. and Simms, Julia. (2012). *Coaching Classroom Instruction: The Classroom Strategies Series*. Bloomington: Marzano Research Laboratory.
- Oliver, M. & Trigwell, K. (2005). Can Blended Learning Be Redeemed?. *E-Learning*. Volume 2, Number 1, 2005. pp: 17 – 26.
- Sarayreh, Raghad. (2020). Using Blended Learning during COVID-19: The Perceptions of School Teachers in Jordan. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 15(6): 1544-1556.
- Sefriani, Rini., Sepriana, Rina., Wijaya, Indra., Radyuli, Popi & Menrisal. (2021). Blended learning with Edmodo: The effectiveness of statistical learning during the COVID-19 pandemic. *International Journal of Evaluation and Research in Education (IJERE)*, 10(1): 293-299.
- Sobel, Andrew and Panas, Jerold. (2012). *Power Questions: Build Relationships, Win New Business, and Influence Others*. New York: John Wiley & Sons, Incorporated.

State of Victoria. (2012). Blended learning A synthesis of research findings in Victorian education 2006-2011. Retrieved from <https://www.education.vic.gov.au/documents/about/research/blendedlearning.pdf>

Sweeney, Diane. (2011). *Student – Centered Coaching: A Guide for K – 8 Coaches and Principals*. California: Corwin Press.

Teach Thought Staff. (2019). 12 of the Most Common Types of Blended Learning. Retrieved from <https://www.teachthought.com/learning/12-types-of-blended-learning/>

Utami, Iga Setia. (2018). The effect of blended learning model on senior high school students' achievement. SHS Web of Conferences 42, 00027 DOI: <https://doi.org/10.1051/shsconf/20184200027>

Widodo, SFA., Wibowo, YE and Wagiran, W. (2020). Online Learning Readiness during the Covid-19 Pandemic. Journal of Physics: Conference Series, Retrieved from <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1742-6596/1700/1/012033/pdf>

The background of the page features several stylized, grey, spherical virus particles with protruding spikes, scattered across a light, hazy background. The particles vary in size and are positioned in the upper half of the page.

คณะผู้จัดทำ

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

ดร.อำนาจ วิชยานุวัติ
ดร.อุษณีย์ ธโนศวรรย์
นายสำเนา นี้อทอง

เลขาธิการสภาการศึกษา
รองเลขาธิการสภาการศึกษา
ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษา
และพัฒนาการเรียนรู้

นักวิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล

ผู้รับผิดชอบ

นางสาวอุษา คงสาย
นางสาวศศิรัศม์ วีระไวทยะ
นางสาวณัฐตรา แทนขำ
นายธีระพจน์ คำรณฤทธิศร
นายสมชาย นัยเนตร
นางฐิติวรดา แห้วเพชร
นางสาวบุญนภัส ขำหินตั้ง
นางสาวปณัฐฐา น้อยเนียม

ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนานโยบายด้านการเรียนรู้
นักวิชาการศึกษานำงานพิเศษ
นักวิชาการศึกษานำงานพิเศษ
นักวิชาการศึกษานำงานพิเศษ
นักวิชาการศึกษานำงานพิเศษ
นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

ประสานการจัดพิมพ์

นางฐิติวรดา แห้วเพชร   นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ
99/20 ถนนสุขโขทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทร 0 2668 7123 ต่อ 2516-9 โทรสาร 0 2243 1129
เว็บไซต์ <http://onec.go.th>

รวมเอกสารวิชาการ
สำนักมาตรฐานการศึกษา
และพัฒนาการเรียนรู้

สิ่งพิมพ์ สกศ.
อันดับที่ 46/2564
ISBN 978-616-270-309-6